

AtariMagasinet

Medlemsblad för Svenska Atariklubben

Nummer 2 1994

Årgång 5

Glad sommar!

Välkommen till Svenska Atari Klubben!

Svenska Atari Klubben är en ideell datorförening för Atariägare. Föreningen har ca 700 medlemmar i varierande ålder, spridda över hela Sverige. Vi vill genom information, kurser och liknande, uppmuntra till ett intressantare och mer givande användande av Ataridatorer.

Vad du får som medlem:

Hjälp och information via medlemstelefon. Hit ringer du och får direkt kontakt med någon ur styrelsen. Kan vi inte svara så letar vi upp rätt person att ta itu med dina frågor.

PD-bibliotek (fria program) med över 1500 disketter. Genom vårt samarbete med New Age PDL i England har vi alltid de senaste PD-programmen. Här finner du allt från musikprogram

och kalkyl till spel och Falcon-specifika program.

Extra förmåner i vår BBS, STraight BBS. Har du ett modem kopplat till din dator får du här snabbt nya kontakter med likasinnade personer. Du kan även ta hem de senaste PD-programmen, lämna material till tidningen och mycket mer.

Vår medlemstidning, AtariMagasinet, fyra gånger om året. I den finner du information från styrelsen, nyheter, tips, insändare, recensioner och reportage. Vill du tycka till eller dela med dig av erfarenheter är detta rätt ställe att skriva till, tidningen är medlemmarnas forum.

Vi har förutom vanligt medlemskap även familjemedlemskap, och det gäller obegränsat antal personer om hela familjen använder Atari.

Medlemskap	150:–
Medlemskap och startdiskett	175:–
Familjemedl. och familjedisk	175:–
Familjemedl. och start/familjedisk	200:–

Du blir medlem genom att sätta in pengarna på postgironr 491 75 44 – 1 och ditt medlemskap varar i 12 månader från den dag vi får pengarna. På grund av samordnade utskick kan det ibland dröja ett tag innan du får ditt medlemskort, men ha tålamod.

Välkommen med i
Svenska Atari Klubben!

Historia

Startades den 14/1-91 vid namn Partille BBS. Den programvaran jag körde på då var MichTron v3.0 samma program som S.A.K basen en gång i tiden kördes på. Efter att ha utnyttjat detta program till bristningsgränsen vad det gällde möjligheter så kände jag att det var dags att byta för att kunna hänga med i utvecklingen av Echomail mm i baserna. Jag bytte till QuickBBS-ST som jag har kört sedan Februari 92. Den 20/1-93 bytte jag namn på basen till STraight BBS för att få lite mer Atari nära namn med just ST i namnet. Från att ha haft 2400 modem ifrån början och sedan bytt till 14400 Fax modem bytte jag i sin tur ut det mot ett nytt PowerBit-ED modem som klarar hastigheter upp till 28800 bps. Även hårddisk utrymmet har ökat på sistone sedan jag skaffat mig en 344MB SCSI hårddisk som jag byggt in i en Minitower för att kunna expandera så småningom, med t.ex. streamer/CD-Rom mm.

Nyheter i STraight BBS

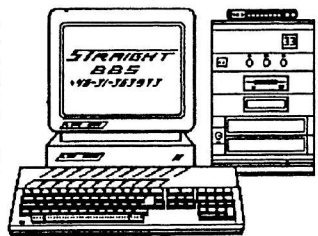
Den största nyheten är att jag har beställt ett nytt BBS program ifrån USA som heter RatSoft. Jag väntar otåligt att sätta händerna i detta program. Detta

kommer att medföra en del ändringar i basen framöver men vi får hoppas att det kommer gå så

smärtfritt som möjligt. Sedan ett par månader har STraight BBS access till InterNet. Det innebär att alla som är registrerade i basen har en egen adress: förnamn_efternamn@straight.ct.se och då blir adressen till mig bertil_jagard@straight.ct.se. För dem som tycker det kan vara kul att läsa brev som många gör i basen så har jag en "QWK dörr" så att man kan plocka hem sin post och läsa den hemma i lugn och ro utan att en massa markeringar skall ticka iväg. Alla areor som finns i basen går att ta ner den vägen, både InterNet möten samt alla echomail areor som uppgår till nästan 200 st. Jag har lite planer på att införskaffa en accelerator till min dator oxo.

Övrigt

Den post som går in/ut i basen var i mars 46Mb och över 40000 brev in,

031-363973

STraight BBS

Atari 1040STE 4Mb TOS 2.08, DTE 38400, 8M 124, Seagate 344Mb FastSCSI, ICD-Host.
Modem: PowerBit-ED V.Fast Class 28800 Bps.
Program: Sempar v0.80B, JetMail v0.99B, QuickBBS-ST v1.10C.
Adresser:
InterNet: @straight.ct.se, FidoNet: 2:203/221, FujiNet: 7:104/103
RPGnet: 50:100/103, BlackNet: 66:104/204, SAKnet: 79:100/0
NeST: 90:110/104, GbgNet: 99:131/112

och av detta så exporterade basen ut 91Mb i 83000 brev. Detta dels tack vare att det är 10 BBS/pointer som hämtar post från basen på natten. När det gäller filer så kommer det en del i filekon med posten i stort sett varje natt. Dock är det ju roligt om användarna laddar upp lite godsaker också för att göra basen attraktiv. När det gäller On-Line spel så finns det ett par stycken. Space Empire Elite där man krigar emot andra Galaxer (BBSer) och det finns både baser i Usa, Tyskland, England, Skottland, Holland, Sverige, Danmark mm. För att att spela mot andra användare på andra BBSer så finns det Othello som spelas i FujiNet. I övrigt så är ni välkomna att hälsa på i basen. Har ni frågor mm angående BBSen eller modem så skriv gärna ett brev, så skall jag besvara dessa efter bästa förmåga.

■ Bertil Jägar SysOp STraight BBS

FASTA INSLAG

Klubbinformation	Allt om SAK, hur du blir medlem, vad det kostar mm.	2
Ledaren	Chefredaktören tycker till om något aktuellt	4
PD-biblioteket	Hur du beställer, och ett antal nya disketter	30
Insändare	Medlemmarnas skrivklådespalt om allt nyttigt eller onyttigt!	22
Nyheter	Allt det senaste om Atari och produkter	10

AKTUELLT

Presentation av den nya styrelsen	5
Nya stadgar	8
Protokoll från årsmötet -94	9

ÖVRIGT

Geneva	Äntligen multitasking till Atari, och en bra sådan!	12
Senaste LHarc	Ett av de populäraste komprimeringsprogrammen i ny version	14
Patienser	På gott eller ont? Vi har testat ett program	16
Hårddiskhandboken	Fastnat med näsan i hårddisken? Det här kan vara lösningen	16
Nytt BBS-program	Vi har testat Octopus, ett mycket lovande BBS-program	17
Expandera Megafilen	Behöver du mera MegaBytes? Prova det här bygget	19
Onlinespel	Pekka tar upp två populära onlinespel, SEE och Othello	20
8 bit forever	Åttabitorsdatorerna finns kvar än. Här får du veta mer om dem	24
Elite 2	En recension av spelet Elite 2 - The Final Frontier	28

Vidga dina vyer

Jo, jag hade tänkt slå världsrekord eller något liknande. Att skriva en ledare för tidningen efter intensiva timmar med sättning och andra problem är väl något av världsrekordjagande.

Det har väl knappast undgått någon att sommaren tagit steget in i verkligheten. Åter är den här igen med sin blomsterprakt, nyklippta gräsmattor, vått vatten och envetna myggor och andra insekter. Men trots de små, men ack så nödvändiga, djuren så är sommaren den härligaste årstid som finns att tillgå.

Så vad tänker du då göra i sommar? Sitta inne och programmera på Atarin? Varför inte ta chansen att upptäcka nya områden inom datorvärlden? Allt för många, enligt mina erfarenheter, "gror fast" vid Atarin och försöker idogt att övertyga sig själva om att det inte finns någon annan dator. Det är rent och skärt fel, enligt min åsikt. Jag vill inte på något sätt försöka få er att köpa PC eller Mac, men tänk efter! Om man inte håller sig a jour om vad som händer på datormarknaden över huvud taget, hur skall man då få ut maximalt av sin

dator? Jag ser det inte som någon nackdel att veta hur en PC fungerar, eller vilka program som är populärast till Mac. Allt är ju ändå till fördel för ditt eget datoranvändande, och för synen på Atari som blir desto positivare. "Olyckan är till bara för att visa skapelsens fulländning", som Pangloss säger i Candide.

Nä, sitt nu inte och morra framför skärmen i sommar. Själv skall jag försöka hålla mig borta från den så mycket jag kan. Ibland får man bara nog av alla fönster, dialogrutor och felmeddelanden. Då kan man brottas med verkliga livets problem istället, direkt på gräsmattan.

Skriv gärna en rad och berätta vad du tycker om tidningen. Med tanke på allt som har hänt, och så snabbt, behövs alla åsikter.

Ha en skön sommar!

Rolf Johansson

Manusstopp nr 3/94
19 augusti

AtariMagasinet utkommer med fyra nummer per år och är organ för Svenska Atari Klubben (SAK) och dess medlemmar. Tidningen distribueras till alla medlemmar och återförsäljare av Atariprodukter.

Har du problem, tips eller erfarenheter som du vill dela med dig av, är du välkommen att skicka det till oss på redaktionen. Vi tar emot ren ASCII-text på 3,5" 720Kb diskett. Om du lämnar bilder skall dessa vara i sv/v IMG-format. Du kan även lämna ditt material i STRAIGHT BBS, i redaktionsarean.

REDAKTIONSADRESS

Svenska Atari Klubben
AtariMagasinet
Box 11416
404 29 GÖTEBORG
Tel: 031-7060992
BBS/fax: 031-363973
Internet: am@space.ct.se

ANSVARIG UTGIVARE

Ylva Budsjö

CHEFREDAKTÖR

Rolf Johansson

REDAKTION

Ulf Högberg
Per-Erik Peterson
Patrick Reinthal

LAYOUT/SÄTTNING

Rolf Johansson
Ylva Budsjö

ANNONSPRISER

Uppslag	1000:-
Helsida	700:-
Halvsida	360:-
1/4 sida	200:-
1/8 sida	150:-
Sista sidan	850:-

Vi använder

 calamus

Från vänster: Lars G Andersson, Bertil Jägar, Patric Weber, Jan Hollander, Rolf Johansson, Ylva Budsjö, Per-Erik "Pekka" Peterson. Ulf Högberg och Sven Kumlin saknas.

Ny styrelse tar nya tag

Lars G Andersson (kassör)

Köpte min första dator – 89. Valet stod mellan en Atari ST och Amiga 500. Av någon märklig anledning köpte jag en Atari 1040 ST, ett val som nu har inneburit att jag sitter som kassör i SAK:s styrelse.

Datorn har jag mestadels använt för dataspel och ordbehandling, programmering och annan mer seriös datorverksamhet har jag ej sysslat med.

Nu för tiden använder jag mig även av modem vilket har inneburit ett ökat intresse för datorer. Jag vill rekommendera alla att skaffa modem emedan man då lätt kommer i kontakt med så gott som alla på planeten, om de har modem vilket många inte har.

Numera sitter jag och knappar på en Falcon 030 (när den inte bombar) och är ganska nöjd för jag kan fortfarande

spela Civilization, detta eminenta spel som är det enda spel man egentligen behöver. Den som har några frågor om detta spel kan med förtroende vända sig till mig. Det jag inte vet om detta är inte värt att veta.

Bertil Jägar (ledamot)

Mitt namn lyder som ovan och jag är 29 år. Jag är tyvärr arbetslös för närvarande men det jag jobbade med sist var som transportledare på Fraktarna här i Göteborg. Det jag sysslar med nu på sommarsäsongen är att jobba som ordningsvakt för Liseberg AB. Det innebär att jag till 90% jobbar på dom Campingar som Liseberg har, samt att jag är inne och jobbar i själva parken då det behövs folk. Mitt datorintresse började för ca 11 år sedan då jag utbildade mig till transportledare i Örebro,

och då vi fick gå en ADB-utbildning samtidigt. Vi fick då prova på att programmera lite Basic och jag fastnade direkt när det gällde programmera och att få datorn att göra som jag ville. Jag kände att det skulle vara kul med en egen dator och det fanns ju inte speciellt många hemdatorer då. Så jag fick tag i en Sinclair ZX81 med 1Kb RAM minne, och jag expanderade denna ganska snart med 16Kb extra minne. När jag sedan tröttnat på den maskinen tyckte jag det var dags att prova Commodore 64, när den kom köpte jag i stort sett all kringutrustning som fanns till den såsom diskdrive och modem mm. Så det var den första datorn jag modemade med och då i 75/1200 samt 300 baud. När jag väl skulle in i lumpen så tyckte jag att jag hade inget behov av en dator som bara skulle stå, så jag sålde av den med all utrustning. Men efter ett par månader utan dator

klarade jag inte att vara utan dator ändå så jag gick och köpte mig en Spectrum 128+. Efter att ha haft den ett tag så kom jag i kontakt med en kille vars far var med i Svenska QL gruppen och han fixade fram en Sinclair QL till bra pris, som jag sedan utrustade med enkelsidig diskdrive. Efter att ha blivit av med den vid ett inbrott så pratade jag med Stefan Andreasson (SysOp MaS-Ter BBS) och han rekommenderade mig att skaffa en Atari.

Efter att ha jagat runt ett tag så fick jag tag i en Atari 1040 STE samt en SM124. Detta var 1990 och sedan dess har jag hunnit byta TOS till 2.06 samt uppgraderat minnet på den till 4Mb. Dock går den som BBS dator till största delen och står och går dygnet runt.

De intressen jag har förutom BBS:en är att programmera GFA, samt pyssla med lite DTP/Suberbase då jag har hand om ett medlemsregister för min farbrors buggkurser. Så man kan väl säga att det är mest nytto för min del. Det var väl vad jag hade att berätta.

Patric Weber (ledamot)

Jag heter Patric Weber och är 28 år och har pillat med datorer sedan 1982, och med Atari sedan 1989.

Jag har haft en musikstudio för några år sedan där jag använde Atari till att styra mina synthar/bandare samtidigt som jag har även jobbat en del med PA/ljus ute "On stage", då intresset väcktes för att skapa ett digitalt styrsystem för att styra ljus. Så efter ett par års grejjande har jag och en kompis nu skapat ett system som fungerar, men som jag håller på att förbättra och skapa olika styrprogram och robotar till.

Det jag gör mest med mina maskiner är att programmera, då främst i GFA, C men även en del Asm, och har sysslat en hel del med GEM, och jag hoppas att få lite tid över för att skriva en del artiklar i tidningen om GEM och även kanske lite om elektronik/styrsystem. Jag driver en BBS som heter Micro Cube BBS (031-654750), där jag hoppas att andra som håller på med programmering och elektronik skall kunna träffas och utbyta erfarenheter. Jag har även på sista tiden börjat med PC för att bredda mina kunskaper inom datavärlden.

Jan Hollander (sekreterare)

Hej, du som läser detta. Tänkte bara skriva några små rader om mig själv så att du får veta lite (men bara lite) om han som sitter som sekreterare i klubben. Jag heter Jan Hollander och är 45 år, har aldrig varit sekreterare förut så det här är alldeles nytt för mig, men hoppas ändå att jag skall kunna vara till hjälp för dig, om det skulle behövas. Min dator är en Atari 1040 STFM, en gammal maskin vid det här laget, för den hörde till de första som kom till Sverige som hade fm-modulatorn inbyggd.

Varför köpte jag mig en dator då? Svårt att svara på egentligen, en dag tyckte jag bara att det skulle vara kul att ha en dator att sitta och leka med och det är precis vad jag har gjort, den har för det mesta använts till spel, ibland till brevskrivning. Programmering är något som jag inte lärt mig även om jag suttit och lekt med program ibland, jag har GFA Basic så kanske jag tar mig i kragen en dag och sätter igång, för det är ruskigt roligt att sitta vid datorn. Dessutom så träffar man mycket nytt folk som tycker precis samma sak och har samma intresse, så om man åker hem till någon spelar-det ingen roll vad man har tänkt att prata om, det slutar alltid med att man pratar datorer, datorer och datorer (och dricker kaffe!). Att det också finns en klubb som är till för just Ataridatorer är ju också en klar fördel. Hej då, och ha riktigt kul framför skärmen.

Rolf Johansson (ledamot)

Blä, var det min idé att vi skulle presentera oss? Hoppas inte det. Jag 19 år och ogift. Jag studerar till elektriker, ett fasligt spännande yrke (undrar om någon förstod det roliga?). Min första dator var en 65XE, konsolvarianten av 130XE (8-bitarsdatorer). Sedan blev det en 520STFM, och nu har jag en 1040STE, som jag främst driver en BBS med, kallad Göteborgs BBS (031-828104).

Tycker att den snyggaste dator som Atari har gjort är Mega STE/TT. De senaste är de integrerade klumparna som man stått ut med ändå. Hade jag pengar hade jag suttit med en TT nu. Beklagas mig ständigt över att Atari kunde släppa Falcon i STE-skala. Usch!

Jag är allmänt intresserad av det mesta, men eftersom BBS-andet tar upp en stor del av tiden blir kommunikation mitt speciella område. Ett mycket spännande område som utvecklas lika fort som allt annat inom dataområdet. Det händer då och då (mest förr) att jag programmerar också, och då i GFA Basic. Det kan man ju bäa och böa om, men jag har väl luktat på både Assembler, C och Pascal.

Efter att ha varit allmänt gnällig tyckte antagligen både den gamla styrelsen och jag att det var dags för mig att sitta där, så nu sitter jag här (ja nu sitter du där). Man kan väl med rätt säker ton säga att jag är intresserad av journalistik och att skriva/sätta/researcha. Tyvärr har vår kära ordförande en poäng eller flera på att hon har läst mediekunskap...

Är det något jag missat så kan jag ju alltid gnälla av mig i ledaren i varje nummer av denna oumbärliga tidning för Atari-ägare. Hur man kan vara utan den är mig ett stort mysterium.

Ylva Budsjö (ordförande)

Född: 5 april 1968. Civilstånd: Sambo.

Mitt datorintresse började för 11 år sedan. Den första datorn var en ZX81 tätt följd av en ZX Spectrum som familjen köpte in. På den tiden var jag road av BASICprogrammering.

Idag sitter jag med en Atari MegaSTE och är främst intresserad av DTP och elektronisk post över FidoNet och Internet, dvs jag modemar en hel del. Jag har genom dålig erfarenhet lyckats lära mig en del om SCSI-hårddiskar och även annan SCSI-utrustning. Mina favoritspel är Civilization, SimCity och Stomp.

Jag planerar att så småningom ta en fil. kand och har hittills plockat poäng i Allmän språkvetenskap samt Medicin och kommunikation. Just nu har jag studieavbrott och ska egentligen bli klar med min B-uppsats men försöker istället bidra till hushållskassan genom diverse jobb.

Utöver datorer ägnar jag mig gärna åt sambon, katten, krukväxterna och att blanda cocktails.

PerErik Peterson (ledamot)

Jag är en helt onormalt normal Vice Ordförande i SAK sen 27/3-94 och klassas allmänt som en skrotsamlare i storformat (och även storsamlare / Red). (Jag skall öppna datormuseum när jag blir stor.)

Jag är 30 år sedan några dagar tillbaka och gick med i SAK när jag köpte min första dator för 7 år sen. En 130XE (världens ballaste maskin tyckte man då (och tycker fortfarande)) och sen dess har man samlat på sig både det ena o det tredje. Jag har idag 1 st AES7100 (från mitten av 70-talet (mäktig maskin med en 3036a i)) en Amstrad 8086a, Nokia 286 (ett ihopplock av Patric Weber), 3 stycken 130XE maskiner och en STF som är 6 år gammal som jag givetvis sitter och skriver detta med och är TOS uppgraderad till 2.06 (det bästa jag nånsin gjort). Plus att jag har grannens 1040 1.4 som kan printa papper o annat skoj under tiden jag jobbar på min 1040. Det är bra med 2 datorer när man hämtat hem mycket filer från BBSer för då packar man upp på den ena medan man testat det redan uppackade på den andra.

Givetvis kommer jag verka för ST supporten i klubben men vill försöka få igång lite 8-bitars verksamhet igen, detta ser jag som ett kall asså och vi får hoppas att vi kan ha en speciell 8-bitars spalt i tidningen smo. Dom frågor jag inte kan besvara om 8-bitars datorerna kommer jag ha 3 st 8-bitars vänner till hjälp, och om dom inte kan hjälpa till så har jag kontakt med 8-bitars användare över hela världen, främst ifrån USA genom modem och både i Fidonet och igenom Internet.

När det gäller föreningslivet i allmänhet har jag suttit och halvsovit i olika styrelser sedan mitten på 70-talet då man gick med i Unga Örnar, sen har det blivit både fackligt och politiskt + musikföreningar och annat. Nu när man blivit äldre har man blivit mera liberalt lagd som alla blir smo. Nu intresserat mig inte det politiska eller fackliga ett smack längre, bara min musik (spelar i band sen 1979) och mina datorer och SAK som man varit medlem i så länge och som ligger mig varmt om hjärtat, helt klart!!

Ulf Högberg (ersättare)

Ulf Högberg är 40 år och ersättare i den nya styrelsen. Detta är vad han har att säga om sig själv. Jag köpte min Ataridator närmast av en slump. I april 1989 hade en kompis just köpt en Commodore C64. Jag upptäckte snart att det var ganska roligt att sitta och "leka" med hans dator. Vid samma tid hade en musikaffär i Göteborg stora annonser om att man kunde köpa musikdatorn Atari 1040STFM inklusive monokrom monitor till ett mycket fördelaktigt pris. Eftersom jag är musiker, klassiskt skolad pianist och före detta violinist, och hade lite pengar över bestämde jag mig för att slå till. Samtidigt passade jag på att köpa en synt så att jag kunde få användning för sequencerprogrammet som medföljde när jag köpte datorn.

Nu, fem år senare, sitter jag här med en STE expanderad till 4MB (det gick inte att bygga ut minnet på min första dator) och en hel del kringutrustning. Musikstudion har också vuxit en hel del. Förutom till MIDI använder jag datorn till spel, kommunikation och ordbehandling/DTP. Jag skaffade modem för ungefär ett år sedan och på det sättet kom jag i kontakt med SAK. Mina stora intressen förövrigt förutom de jag redan nämnt är filosofi, kultur och politik. Tre ämnen som väldigt mycket hänger ihop och påverkar varandra.

Sven Kumlin (ersättare)

Jag är den äldste i gänget, tror jag, fyller 62 år i sommar. Jag jobbar på Volvo Personvagnar som konstruktör av mekanisk provningsutrustning. Där har jag sent omsider gått över från det gamla kära ritbordet till en mer tidsenlig CADAM-terminal. Mitt intresse för datorer började rätt sent. Jag köpte en Spectrum 48K som julklapp åt mig själv i december 1983 och kompletterade den så småningom med den lilla Sinclairskrivaren och en Microdrive. Behovet av en bättre skrivare var stort och jag köpte en 9-nålers Brother M 1009. Efter några år började jag tycka att Sinclair-datorn var för liten för ordbehandling och registerhantering, så jag började titta efter en ersättare. Amiga eller Atari, det var frågan. Lägsta priset avgjorde. I augusti 1988 blev

det en ST 1040 med monitor SM 124, som inhandlades hos dåvarande USR-Data i Östra Nordsta'n. Det gick lite trögt i början, eftersom jag begick misstaget att försöka lära mig ST-Basic, som följde med datorn. Det misslyckades fullständigt! Vad har man ST-Basic till egentligen? Jag fann den svårberäpplig och helt oduglig. Sinclair Spectrums Basic är bättre! Jag köpte GFA-Basic i stället, och då lossnade det. GFA-programmering är numera min käraste sysselsättning på fritiden (när jag har någon). Givetvis sköter jag även korrespondensen med hjälp av datorn. Det sker med det gamla hatobjektet Word Plus och en 24-nålers Star LC24-10.

SAKnet

Följande BBSer är anslutna till SAK:s nätverk, SAKnet. Här kan du läsa det senaste, och delta i diskussioner från vilken BBS du vill.

Göteborgsområdet

STraight BBS, 031-363973
(79:100/0)

Göteborgs BBS, 031-828104
(79:100/102)

MaSTer BBS, 031-364423
(79:100/104)

Zippo BBS, 031-416132
(79:100/105)

Micro Cube BBS, 031-654750
(79:100/106)

Stockholmsområdet

Irata BBS, 08-55044208
(79:114/0)

Malmöområdet

Kockens BBS, 046-250256
(79:121/0)

Daggskimmer BBS, 040-182412
(79:121/102)

Skaraborgsområdet

Modema Tider, 0500-487971
(79:101/0)

Stadgar för Svenska Atari Klubben

Följande stadgar antogs vid årsmötet 1994. De börjar gälla efter ett ytterligare beslut vid nästa årsmöte.

§ 1. Ändamål.

Föreningens ändamål är att i Sverige vara informations och kontaktorgan för medlemmarna samt främja deras användande av ATARIdatorer.

Föreningen är ideell och verkar politiskt, fackligt och religiöst obunden.

§ 2. Namn.

Föreningens namn är Svenska Atari Klubben, i kortform S.A.K.

§ 3. Medlemskap.

Medlemskap för ett år (12 månader) får envar som inbetalar den av årsmötet fastställda årsavgiften.

§ 4. Organisation.

§ 4.1 Styrelse.

Styrelsen består av:

Ordförande vald på ett (1) år.

Sekreterare vald på två (2) år. (Väljes jämna år.)

Kassör vald på två (2) år. (Väljes udda år.)

Två ordinarie ledamöter valda på två (2) år. (En väljes udda år och en jämna år.)

Två ordinarie ledamöter valda på ett (1) år.

Två ersättare valda på ett (1) år.

§ 4.2 Revisorer.

2 revisorer samt en ersättare väljes på ett (1) år.

§ 4.3 Valberedning.

Valberedningen väljes på ett (1) år och skall bestå av tre personer, dock ingen från styrelsen.

Den först valda personen är sammankallande.

§ 5. Föreningsorgan.

Föreningsorganens uppgift är att ge styrelse och medlemmar medel för information, support och erfarenhetsutbyte.

§ 5.1 Medlemstidning.

Medlemstidningens namn fastställs av årsmötet.

Ansvarig utgivare för medlemstidningen är föreningens ordförande.

Tidningen bör utkomma med fyra (4) nummer per år.

Information från styrelsen om föreningens verksamhet bör finnas med i varje nummer av tidningen.

§ 5.2. BBS och informationstelefon.

BBS:ns namn fastställs av årsmötet.

Ansvarig för BBS:n utses av styrelsen.

Ansvarig för informationstelefonen utses av styrelsen.

§ 5.3. Lokalavdelning.

Medlemmar inom en region kan bilda lokalavdelning.

Lokalavdelning skall ha egna stadgar, vilka ej strider mot föreningens stadgar och godkända av föreningens styrelse.

Lokalavdelningens geografiska verksamhetsområde skall vara definierad i stadgar för lokalavdelningen och två lokalavdelningar får ej verka inom samma geografiska område.

Lokalavdelning skall ha en styrelse på minst tre personer.

Lokalavdelning är egen juridisk person.

Lokalavdelning kan få startbidrag efter beslut av föreningens styrelse.

Lokalavdelningens styrelse skall kontinuerligt informera om lokalavdelningens verksamhet till föreningens styrelse.

Lokalavdelning får ha särskild årsavgift.

Medlem i lokalavdelning är den medlem som så begärt och till denna lokalavdelning betalat eventuell särskild årsavgift.

Lokalavdelning skall ha årsmöte före februari månads utgång och före föreningens årsmöte.

Inventarier eller annat som av föreningen ställts till lokalavdelningens förfogande tillhör föreningen.

Om lokalavdelning läggs ned eller på annat sätt upphör tillfaller lokalavdelningens tillgångar föreningen.

§ 6. Verksamhetsår och årsmöte.

Verksamhetsår och räkenskapsår sammanfaller med kalenderår.

Årsmöte skall hållas före mars månads utgång.

Kallelse till årsmötet skall vara utsänd senast 30 dagar före detsamma.

Motioner skall vara styrelsen tillhanda senast 14 dagar före årsmötet.

Årsmötets föredragningslista skall innehålla följande punkter:

Mötet öppnas.

Justering av röstlängd.

Frågan om årsmötets behöriga utlysande.

Godkännande av föredragningslistan.

Val av ordförande för mötet.

Val av sekreterare för mötet.

Val av två protokolljusterare tillika rösträkare.

Behandling av propositioner.

Behandling av motioner.

Årsberättelse.

Ekonomisk årsredogörelse.

Revisionsberättelse.

Frågan om styrelsens ansvarsfrihet.

Fastställande av årsavgift, verksamhetsplan och budget.

Val av ordförande.

Val av sekreterare (eller kassör).

Val av en ordinarie ledamot.

Val av två ordinarie ledamöter.

Val av två ersättare.

Val av två revisorer och en ersättare.

Val av valberedning.

Mötet avslutas.

§ 7. Styrelsemöten.

Protokollförda styrelsemöten skall hållas minst sex gånger jämnt fördelade över verksamhetsåret.

Styrelsen är beslutsfattande när minst fem ledamöter är närvarande.

På föredragningslistan för ett styrelsemöte skall följande punkter ingå:

Föregående protokoll.

Kassarapport.

Rapport om medlemsstatistik.

§ 8. Medlemsmöten.

Styrelsen bör kalla till några protokollförda medlemsmöten utöver årsmötet, jämnt fördelade över verksamhetsåret och fördelade över landet.

På föredragningslistan för ett medlemsmöte skall följande punkter ingå:

Val av mötesordförande.

Val av två justerare.

Föregående mötesprotokoll.

Kassarapport.

Rapport om medlemsstatistik.

Information om verksamheten.

§ 9. Hedersmedlem.

Hedersmedlem kan utses av årsmötet efter motion från minst fem medlemmar eller på förslag från styrelsen.

§ 10. Medlems uteslutning.

Medlem som skadar föreningens anseende eller agerar i föreningens namn med ont uppsåt kan uteslutas ur föreningen.

Styrelsen äger rätt att avstänga medlem, som agerat enligt ovan, fram till nästkommande årsmöte.

Avstängd medlem äger rätt att föra sin talan på årsmötet.

Uteslutning av medlem beslutas av årsmötet på förslag från styrelsen.

§ 11. Stadgeändring.

Förändringar av dessa stadgars innehåll beslutas med tvåtredjedels (2/3) majoritet vid två medlemsmöten med minst sex månaders mellanrum varav det ena skall vara årsmötet.

§ 12. Föreningens upphörande.

Nedläggning av föreningen eller dess upphörande måste beslutas med trefjärdedels (3/4) majoritet vid två på varandra följande årsmöten.

Föreningens tillgångar tillfaller väl känd hjälporganisation efter beslut av det sista årsmötet.

Årsmötesprotokoll

Svenska Atari Klubben

1994-03-27

1. Mötets öppnande

Ordföranden Kent Andersson hälsade alla välkomna samt öppnade mötet.

2. Val av Ordförande och sekreterare

Lasse Beckman valdes till mötets ordförande.

Jan Hollander valldes till mötets sekreterare.

3. Val av justeringsmän.

Till justeringsmän för mötet valdes Lennart Bricsson och Rolf Johansson.

4. Upprättande av röstlängd.

Efter röstlängdens genomgång visade det sig att det till årsmötet kommit 24 st. röstberättigade medlemmar.

5. Fråga om mötets stadgeenliga utlysande.

På frågan om mötet kunde anses stadgeenligt utlyst blev svaret ja, dock hade en medlem nr.637 inte fått sin tidning i tid och därmed inte kallelsen till mötet.

6. Godkännande av dagordning.

Angående den föreslagna dagordningen begärdes det att två nya punkter skulle föras in, som skulle kallas 8A resp. 10B.

Dagordningen och dom nya punkterna godkändes.

7. Föredragning och godkännande av styrelsens verksamhet.

Versamhetsberättelsen för 1993 lästes av Kent Andersson.

Verksamhetsberättelsen godkändes.

8A. Kostnadsförslag från revisionsbyrå.

För en kostnad av 1000,-, har revisionsbyrån MAXAM erbjudit sig att hjälpa till med revisionen för klubben.

8. Föredragning och godkännande av revisionsberättelsen.

Revisionsberättelsen lästes upp av Per-Erik Peterson.

Berättelsen godkändes av mötet.

9. Styrelsens ansvarsfrihet.

Årsmötet beslutade att bevilja styrelsen för 1993, ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

10. Motioner och ärenden.

Inga motioner fanns att behandla.

Inga ärenden fanns att behandla.

10B. Stadgeförlag.

Enligt föregående årsmötesbeslut framlades ett förslag till stadgeändring, föredragande var Krister Budsjö. Efter några smärre rättelser och ändringar togs en paus på ca. 10min., detta för att mötets medlemmar i lugn och ro skulle kunna läsa igenom dom nya stadgarna.

Dom nya stadgarna godkändes, det bestämdes att stadgarna skall komma med i nästa nummer av medlemstidningen.

11. Verksamhetsinriktning.

Planen för verksamhetens inriktning lästes upp av Lennart Ericsson. Planen godkändes av mötet.

12. Medlemsavgifter.

Det beslöts att medlemsavgiften skall bli oförändrad.

13. Budgetförslag

Mötet beslutade att godkänna, det för nästa år framlagda budget-förslaget.

14. Val av styrelse.

Förslaget till den nya styrelsen lästes upp för mötet av Rolf Johansson och godkändes. Till revisor antogs Gunnar Karlsson. Krister Budsjö föreslogs till suppleant och godkändes, då en suppleant saknades föreslogs det att man skulle ta en revisionsbyrå (se punkt 8A), detta antogs av mötet och godkändes.

15,16,17,18

Angående punkt 15,16,17,18 som skulle behandlat: Ledamöter, Ersättare, Revisor och Revisorsuppl. Se separat bilaga, då en ny styrelse blev vald på detta årsmötet. Bilagan innefattar den nya styrelsen.

19. Valberedningen.

Då ingen fanns att föreslå till valberedningen, bestämdes det att den nya styrelsen snarast skall utse en sådan och ge information i nästa nummer av medlemstidningen.

20. Övriga frågor.

Inga övriga frågor fanns att diskutera.

21. Mötets avslutande.

Ordföranden tackade för visat intresse och för dom år som varit och avslutade därmed mötet.

Vid protokollet: Jan Hollander

Justeras: Rolf Johansson Lennart Bricsson

Bilaga till Årsmötesprotokoll - 94

Svenska Atariklubbens styrelse 1994

Ordförande:	Ylva Budsjö	Vald på 1 år.
Sekreterare:	Jan Hollander	Vald på 2 år.
Kassör:	Lars G. Andersson	Vald på 2 år.
Ledamöter:	Per-Erik Peterson (Vice Ordförande) Rolf Johansson (Informationsansvarig) Bertil Jägar (SysOp) Patric Weber (Registeransvarig)	
	1 Ledamot väljs på 2 år, övriga på 1 år.	
Ersättare:	Ulf Högberg, Sven Kumlin	Valda på 1 år.
Revisorer:	Krister Budsjö, Gunnar Karlsson	Valda på 1 år.
Rev.Ersättare:	Maxam Revision A/B	Vald på 1 år.
Valberedning:	Jesper Kock (sammankallande)	Vald på 1 år.
	2 st fattas, rapporteras om så fort vi har funnit frivilliga (se årsmötesprotokollet om detta).	

Nyheter på Atarifronten

CD-ROM skiva

En ny CD-ROM skiva med över 2800 PD-program (600 MB), har släppts till Atari. Idealiskt för dem som vill starta BBS eller liknande utan att jaga runt efter bra program. Att skaffa CD-ROM till Atari är ganska enkelt, det finns ett flertal olika ute på marknaden till olika priser. För koppling mot Atari används SCSI-kort liksom mot många hårddiskar. Företaget som producerar CD-skivan heter Walnut Creek, och den kan beställas från Selda Media i Floda (tel 0302-35550). Priset är 265:- inkl. moms. Se andra sidan för en mer detaljerad genomgång av innehållet på skivan.

140MB MiniDisc

Framtida datorer från Atari (ex Jaguar) kan komma att använda sig av Sonys 2,5" mini-diskettstationer med de sk. mini-discarna som Sony använder för ljudlagring. En minidisc kan lagra 140 MB data, det är ca 100 ggr mer än vad en 1.44 MB diskett klarar!

28800 bps SupraModem

Supra Corporation tar nu upp jakten bland modemtillverkarna med ett nytt SupraFAXModem 288. CCITT håller möte i juni där det skall beslutas om standarden för denna hastighet, och Supra erhåller därför uppgraderingar till den då beslutade standarden för rimliga priser.

Nätverk för Atari och PC

Ett nytt nätverk vid namn SMART-NET, för både Atari och PC finns nu tillgängligt. Systemet arbetar via parallellporten, vilket möjliggör kontakt med t ex en PC laptop/notebook från sin Atari, eller annan stationär PC.

Överföringarna blir snabba tack vare parallellporten. För 98 DM (ca 400 SEK) får man programvara för Atari och PC, 3m kabel, adapter och handbok. Från Eastwest & Friends.

Medusa T40

Motorolas 68040-processor används nu i en dator kallad Medusa T40, som INTE är utvecklad av Atari. Tydligt någon ATW-liknande maskin för lite mer professionella användare. Processorn arbetar med en klockfrekvens på 64MHz, utför 26 miljoner räkneoperationer i sekunden och har 6 kortplatser (32 bit buss). Priset kanske inte skall nämnas högt.

Kör Atari på PC

Ett Atari-kort för PC vid namn Janus finns nu ute. Kortet innehåller en MC68000 med 16MHz klockfrekvens, standard VGA grafik kort, sockel för 2 TOS ROMar samt SIMM-socklar för upp till 16MB plus ISA-buss. Från VHF-Computer.

Maxon Twist II

Maxon Twist, ett mycket avancerat och flexibelt databasprogram finns nu i ny version, närmare bestämt 2.0. Några av funktionerna: grafiklänkning, totalt fri uppläggning av register, ljudlänkning, koppling mot text för ex. notiser mm (max 32Kb), rapportgenerator, räkneoperationer mm. Kommer med all säkerhet att hårdtestas i nästa nummer av AM. Pris 1245:- hos Indigo2.

8-bitars Atari lever

KE-SOFT håller åttabitarssidan på Atari aktiv. Det damp ner en prislista från detta företag på redaktionen. Bland artiklarna och innehållet märks

kommersiella program, PD, hårdvara och en tidning. Kontakta SAK för vidare information!

Atari Power PC

Rykten florerar vilt på Internet. Som alltid. Vissa påstår att ett företag vid namn Wizztronics håller på att konstruera en Atari Power PC. Det låter ju inte helt fel. Den som lever får (förhoppningsvis) se.

Chagall Y

Grafikprogrammet Chagall har uppdaterats till en professionell version, Chagall Y, som arbetar med CMYK (färgstandard). Äkta 32 bit. färgseparering mm. Det finns också en ny modul för programmet där SpeedoGDOS funktioner tas om hand bättre för textimport mm. Från Heim Verlag.

Galna ljud i Atari

Med CrazySounds II kan man sätta ljud och tal till i stort sett allt man kan göra med datorn. Dialogrutor, menyval, musklick, tangentbord, alla fönsterknappar mm. Man kan även sätta alarmtider för att påminna om det som bör göras. Programmet kommer från MAXON Computer.

Diamond Backup III

Ett mycket uppskattat program för hårddiskägare är Diamond Backup. Det används för att säkerhetskopiera filer från hårddisken till disketter i fall något tråkigt skulle hända. Nu har en förbättrad version av detta eminenta program kommit ut på marknaden, med mycket omgjord design bl.a. Kan fås från exempelvis Indigo2 för 680:-.

(GFA) Basic 4.0

Det verkar som om det rör på sig, trots alla problem och förhoppningar som stöpts i askan sedan konflikterna mellan GFA Systemtechnik och Richter, som arbetar på den nya versionen, uppstod. GFA tyckte nämligen att Richter ändrade för mycket på strukturen på programspråket. Nu har dock Richter sagt att version 4.0 skall finnas för leverans inom kort.

Indigo2 expanderar

För att få bukt med ekonomin har det danska företaget Indigo2 expanderat produktsortimentet även till MS-DOS/Windows och Macintosh-produkter. Men man fortsätter naturligtvis att hårt marknadsföra Atari, och säger: "Alla tre datorerna har sina fördelar, Ataris nackdel är att vi inte har pengar till att marknadsföra den maximalt".

Vi önskar Indigo2 lycka till i sitt fortsatta arbete!

Jaguar säljer bra

Enligt de senaste rapporterna så har Ataris konsol Jaguar sålt i över 100.000 exemplar i USA. Inte dåligt! Det skall bli spännande att se hur utvecklingen ter sig i Europa, Atari beräknar att sälja minst 1 miljon före julen 94.

De absolut senaste tillkännagivanden säger att Atari har licensierat Jaguar-tekniken till Sigma Designs. De kommer att tillverka och marknadsföra ett instickskort till PC för att kunna få samma prestanda som Jaguar.

–"Åter igen kommer Atari att ta ett steg före andra i marknaden genom att erbjuda världens mest avancerade spelteknik till en ny grupp användare, på rekordtid", säger Sam Tramiel.

På kortet kommer inte bara Jaguar-tekniken att stoltsera, utan dessutom integreras med Sigmas MPEG-standard för att snabbt visa stora mängder grafik och bilder.

Spelen till Jaguaren har dock försenats en aning från vad som sagts (hoppats). Först till hösten/vintern kommer titlarna som Alien vs. Predator mm. att komma. Vi får hoppas på en solig sommar...

Blandad konfekt på CD-skiva

Walnut Creek har släppt en CD-skiva fullproppad med programvara till Atari. Ett välkommet inslag bland kilovis av PC/Windows-skivor. Men vad döljer sig bland spåren på skivan? Är det programvara värt att lägga 265:- på?

Svaret måste vara ja, trots viss smolk i glädjebägaren. Skivan innehåller nämligen mycket gammal programvara, ända sedan 1985. Inte för att påstå att denna programvara är dålig, men det skulle sett bättre ut med mer aktuella saker. Men som sagt, skall man använda den till BBS så är den utmärkt som "grund" att stå på för de vanligaste programmen till Atarin.

Har du lyckan att hitta något program på skivan som du själv gjort, kan du skriva till Walnut Creek och få ett gratis exemplar.

Här följer ett mycket kort utdrag ur den 200Kb stora förteckningen:

Calculator accessories.

Name	Size	Date	Description
ABCALC.ZIP	5230	01-28-90	A calculator by Alain Birtz
BEANCALC.ZIP	17255	02-23-89	BearCalc, includes C source code
CALC_1.ZIP	7671	11-15-87	A simple calculator
PROCALC.ZIP	51502	03-13-91	A scientific calculator by John K. Brochu
PROGCALC.ZIP	18562	11-20-85	The programmers calculator
TN_PCALC.ZIP	40497	10-02-92	Take Note Printing/Programmer's Calc V1.0

Games Accessories.

Name	Size	Date	Description
BREAKOUT.ZIP	8150	11-15-87	Breakout game
EYECON.ZIP	8188	10-18-91	Two eyes watching your every move
FLIPSIDE.ZIP	17535	01-18-87	Flip side version 1.0 by Derrick A. Hall
MELT.ZIP	3217	11-15-87	Melts your desktop by Ken Newman
MGUN.ZIP	6080	07-06-90	Machine Gun
MINOS.ZIP	4101	11-15-87	Find your way in a 3D maze
REVERSI.ZIP	6113	12-06-87	A game of reversi
SIREN.ZIP	2161	10-19-86	A police car with a siren by Jon Clarke
PUZZLE.ZIP	3100	06-17-93	A slide the tile puzzle. Put the letters in proper order RE-
PEAT.ZIP	17306	08-16-91	Follow the sequence of colours by David Becker
SIMCITY.ZIP	14906	07-19-90	A SimCity utility by Robert Lowrey
SOLITARE.ZIP	15774	11-20-85	Solitaire card game by Thomas A. Elkins
SRCHME2.ZIP	68823	11-07-93	Search M2 Version 2.0 Puzzle generator creates word searches

Ett stort tack

till alla medlemmar som svarade på enkäten vi hade i nr 2/93! Vi fick in över 100 svar, och håller just på att gå igenom dem alla. En detaljerad presentation kommer att ske här i tidningen i nästa nummer.

Så kom det ju till slut, GENEVA. En gedigen kilotung pärm, men ni vet hur det är med manualer – in med disketten... Nej, nej, nej – stop! Faktiskt, detta är en ersättning av stora delar av operativsystemet, inget applikationsprogram, så det är bäst att åtminstone titta igenom manualen först!

Fler program på en gång

Vad exakt är GENEVA till att börja med? GENEVA Multitasking Application Environment är komplett i sig, och ger din Atari ST/STE/TT, eller Falcon, multitasking.

Multitasking?

Tja, multitasking har som begrepp varit flitigt i omlopp ett tag. Det är ett (o)fint ord för att fritt samköra olika GEM-program. I Ataris version heter det MultiTOS. GENEVA är ett alternativ till MultiTOS. Det finns andra också, för all del, men Geneva är betydligt vänligare mot gamla program. De som har tidigare ersatt GEM desktop med NeoDesk har med viss spänning sett fram emot denna nya produkt från Gribnif.

Att skriva om GENEVA är ett intressant problem. Som ett flertal bättre verktyg så fungerar det tämligen obemärkt i bakgrunden tills man drar fram en eller annan specifik funktion som behövs just då. Detta gör att en rå listning av alla möjliga och omöjliga "features" lätt blir en enda obegriplig röra. Detta förhållande gäller även det andra av Gribnifs produkter, dvs NeoDesk. GENEVA är lite mer än bara ersatz-MultiTOS, precis som NeoDesk var lite mer än bara desktop.

I grunden ersätter GENEVA hela AES, och stödjer helt AES-v4 systemanrop. På köpet får du en del dokumentation

om AES 4 anrop. Om du programmerar har du alltså goda möjligheter att skriva och testa program på ST för MultiTOS kompatibilitet.

Litet men flexibelt

Gribnif (Dan Wilga) har valt att bygga vidare på GEMs ursprungliga koncept med "cooperative" multitask. En begränsad form var ursprungligen tänkt för GEM, och ACC-systemet är ett uttryck för detta. Metoden förutsätter att programmen skrivs på ett riktigt sätt. MultiTOS däremot är "pre-emptive", vilket inte minskar kravet på programmen i och för sig, men ger operativsystemet sista ordet så att säga. Det finns för- och nackdelar med bägge metoder. GENEVA-lösningens fördelar kan sammanfattas med orden snabbhet och flexibilitet. MultiTOS kräver minne, hela 2 Mbyte förutom det utrymme som dina program ska ha. GENEVA tar däremot mindre än 200K av minnet i anspråk.

OK, då kör vi...

Installationen är enkel. Man kan göra det genom ett särskilt installationsprogram, eller om man vill för hand. Vanligen körs GENEVA som ett AUTO-program, men man kan även köra det tillfälligt från sin vanliga desktop.

Det är värt att notera att endast program som körs efter GENEVA står under dess kontroll. Likaså disponerar GENEVA endast det minne som är fritt när det själv körs. Vissa fixprogram kan lämpligen startas före. Om inte förr så kan man nu vilja ha en sk "boot manager" för att snabbt välja uppstartskonfiguration för att testa olika uppläggningar.

Fritt ur manualen...

GENEVA ger:

multitask program-hantering, endast minnet begränsar.

laddning och borttagning av ACC-program när som helst.

upp till 256 GEM fönster, konfigurerbara, med 3D-knappar, färger och snabbval från tangentbordet för alla fönsterfunktioner.

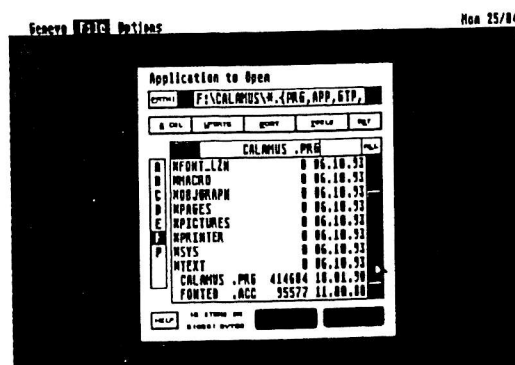
förbättrade GEM-menyer och dialoger för alla program, med menyer som kan "rivas loss" och alltid vara tillgängliga (aktiva) i egna fönster. Alla GEM-menyer kan även öppnas och väljas helt från tangentbordet.

snabbmetod att tillfälligt stoppa valfritt program och rensa bort dess fönster och menyer från skärmen. Sådana sövda program kan väckas igen när som helst.

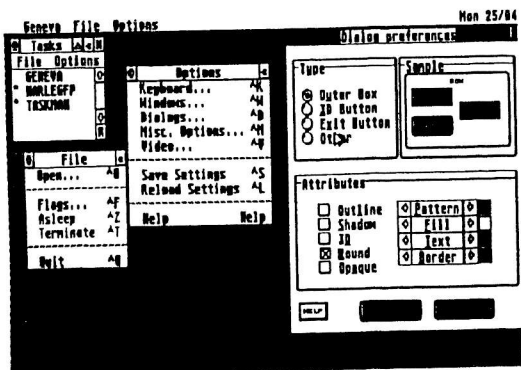
en ny kraftfull filväljare med interaktiv fillista, snabb sökning och många nya filter finesser. En uppsättning filhanteringsverktyg ingår förstås.

en "task manager" vars styrfönster kan läggas varaktigt framme och med vars hjälp man kan ställa en mängd "flaggor" som styr programbeteendet och kan få även besvärliga äldre program att fungera i multitaskmiljö.

GENEVA-TOS, ett sätt att köra TOS/TTP i GEM-fönster med in/ut-styrning och konfigurerbar "capture".

Program startas från GENEVA:s filväljare.

GENEVA tillåter utflyttning av menyer i fönster, för lättare åtkomst. Dialogrutors utseende kan fritt redigeras vad det gäller knappar, ramar etc.

online hjälptexter med hypertextlänkar. Det ingår verktyg och dokumentation för att kunna skriva egna onlinetexter i detta format.

programexempel och dokumentation för de som vill programmera egna verk att fungera fullt ut i denna miljö.

Vad GENEVA inte är

Det är inte en ny desktop. Faktum är att GENEVA självt kör utan desktop. Däremot kan man givetvis köra olika desktopskal under GENEVA. NeoDesk 3.04 stödjer multitask. Andra desktop gör det inte, ännu, men fungerar i single-task mod. Fler multitaskalternativ till desktop kommer säkert med tiden. I GENEVA ingår de patchprogram som behövs för att uppgradera NeoDesk v3.0x. En ny NeoDesk v4 med många nya finesser finns också. Det är inte ett mirakel—allt-i-älo. Om ett program inte anropar legala AES funktioner, så kommer inte GENEVA AES att kunna träda emellan.

Konfiguration

GENEVA har två egna konfigurationsfiler. GENEVA.CNF innehåller bland andra inställningar även ovan särbehandlingsinfo, och ändras normalt ifrån TaskManager. GEM.CNF är något som i vissa stycken kan sägas motsvara PC'ns AUTOEXEC.BAT och CONFIG.SYS filer. Här kan man ange valfria program som man vill ska automatiskt köras vid uppstart (run, runsleep). GENEVA laddar även sådana ACC'ar som man har valt, men CNF-run ger fler möjligheter för olika uppstartsalternativ. Man har som nämnts alltid goda möjligheter att "särbehandla" program som bråkar, i ett flertal nivåer upp till sista steget att tillfälligt söva allt annat och köra programmet ensamt. Graden

av särbehandling bestäms i TaskManager och kan sparas kopplat till aktuellt filnamn så att dessa används automatiskt var gång programmet startas.

Taskmanager

I TaskManager, tillgänglig som ACC, finns flera inställningar (förval) för GENEVA, bl.a.: full frihet att omdefiniera tangenter för alla snabbval konfiguration av fönsterutseende, storlek och använd font konfiguration av dialoger och knappar använd "pulldown" menyer (alltså klicka för att få ner en meny) "riv-av" menyer alltid aktiva info-mod eller skriv-över för dialog-fält alert-rutor följer muspekare eller centreras antal kolumner i filväljaren (1 eller 2: mappar/filer) Många av dessa kan även ändras i respektive situation. Några exempel på (begräpliga) inställningar för program eller programgrupper: tillåt multitask (eller ej) begränsa antalet fönster—"handtag" (dvs interna id-nummer) begränsa tillgängligt minne för program till valfritt antal K rensa tillgängligt minne vid start eller ej (fastload alternativ) tillåt fönster bortom vänsterkant maximera fönster använd utökade objekttyper använd rundade knappar behåll menyrad/desktop tillåt utökade AES-4-meddelanden Manualen ger exempel på situationer och symptom som kan antyda att vissa flaggor bör ställas av för vissa program som inte beter sig korrekt.

Filväljaren

Filväljaren förtjänar ett eget omnämnande, i synnerhet för den interaktiva biten. Utseendemässigt kan man välja mellan en vanlig uppställning, och en Windowsliknande med mappar i en kolumn och filnamn i en annan. Alla möjliga filter kan definieras och snabb-

väljas. Frekventa sökvägar kan läggas in och snabbväljas med F-tangenter. Partitioner kan klick- eller alt-väljas. Filter (väljare eller sökning) kan skrivas kraftfullt, t.ex. "[A-N]*0.{P[CI]}[1-2].ART}" visar alla filer som börjar på A till och med N, har 0 som sista filnamnstucken, och är av Degas typ PI? eller PC? i färg (P71 eller P72) eller av typen ART. Väljaren kan interaktivt bläddra fram matchande filer/mappar allteftersom man börjar skriva in ett filnamn. I många fall kan det räcka med ett till två tecken för att få upp ett filnamn att godkänna. Det hela går naturligare och mycket snabbare att utföra än att beskriva. Som alltid finns snabbval.

Alltid till hands

Till slut kan nämnas att GENEVA Executive Manager alltid är tillgänglig, oavsett hur aktuellt program körs. På så sätt har man alltid kontroll över systemet och kan växla till andra applikationer (eller filväljare/verktyg, TaskManager, NeoDesk ...) även mitt i ett gammalt singletask-program. Vill man bara stanna ett program helt så räcker det med ctrl-z för att söva det. Var detta ett program som kördes under singletask mode, så återställs därmed hela multitaskdelen. Det nersövda programmet kan snabbt växlas tillbaka.

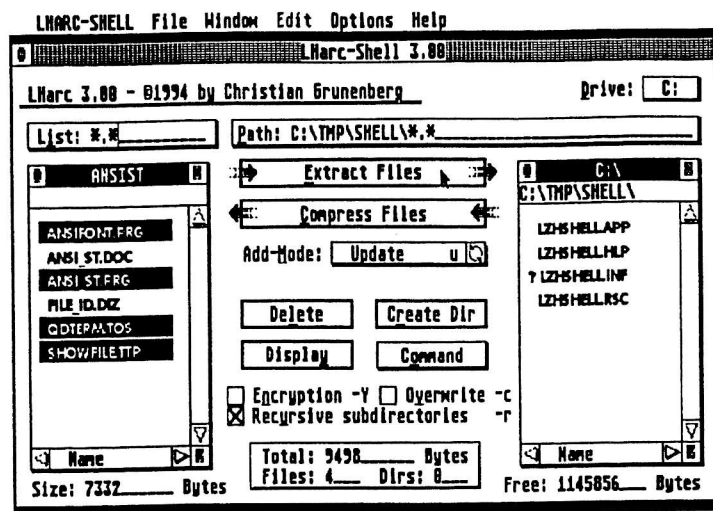
Slutsats

Slutsummeringen måste bli att oavsett hur ens programuppsättning ser ut, tillfogar GENEVA en hel mängd vettiga funktioner och möjligheter. Det man inte vill använda stör inte heller utan finns bara där i bakgrunden för det tillfälle då det behövs.

■ Bo Levi

Fakta

Produkt:	GENEVA
Tillverkare:	Gribnif
Pris:	840 kr inkl moms.
	(NeoDesk v4 har samma pris separat.)
	Geneva+Neodesk4 i ett paket: 1240 kr.)
	Uppgradering NeoDesk v3 > v4 ca 400 kr.

Ny version av LHarc

Komprimeringsprogram uppdateras aktivt, i alla fall de som används mest. Senast LHarc kom ut, följde en version med inbyggt skal med. Detta är mycket bra för de icke orienterade bland kommandorader och annat krångligt.

I grunden består LHarc av en fil kallad LHARC.TTP. Genom att ange olika kommandon på kommandoraden till programmet, kan man få det att utföra olika saker. Som om man klickade på olika knappar på en skärm, fast detta är "fattigmansversionen", där man får skriva vad man vill skall hända. Så genom att skriva "a TEST.LZH *.DOC" så kan man få programmet att packa ner alla filer som slutar på .DOC, i arkivet som man döper till TEST.LZH. A:et står för ADD, dvs lägg till dessa filer i arkivet.

Det finns sedan tidigare så kallade skalprogram till LHarc. Dessa består av olika knappar som man kan trycka på, och efter det man tryckt "översätter" skalprogrammet detta till kommandorads-språket. Ett av de mest använda skalprogrammen är ARCshell av Charles F. Johnson. Det är tänkt att fungera både med ARC och LHarc (delvis därför att kommandona är ganska lika till de olika programmen).

Från och med version 2.99 av LHarc finns som sagt en programversion med inbyggt skal. Programmerat av den samme som fortsatt på LHarc, Christian Grunenberg. Det är mycket användarvänligt uppbyggt, i GEM. Till vänster på skärmen har man ett filväljarfönster för arkivet man arbetar med, och till höger en för den partition/mapp

man befinner sig i på disketten/hårddisken. Mellan dessa fönster finns knappar för upppackning/nerpackning samt inställningar och övriga kommandon (t ex lista över filer i arkiv och testa arkiv).

Enkelt att hantera

Rent praktiskt är det mycket lätt att t ex packa ner filer i ett arkiv. Man börjar med att klicka i arkivfilväljaren och välja namn på arkivet (nytt eller redan existerande). Därefter markerar man i den andra filväljaren de filer man vill packa ner i arkivet, och klickar på knappen "Compress Files" (är också utsmyckad med pilar i rätt riktning för att symbolisera nedpackning till arkivet). En ruta med grafisk stapel visas, för att man skall ha en hum om hur mycket som återstår i storlek och tid att packa ner. Man kan även avbryta processen (om man hinner!). LHarc är snabbt, många reaktioner från förstas-tunds-användare är - "Vad snabbt!", "Redan klart?", "Gick det verkligen så fort?".

Små funktioner som man kanske inte tänker på först, men sedan inte kan vara utan är t ex att när man markerar filer, visas på respektive sida hur stora de är. Alla tänkbara kombinationer visas. När du skall packa upp till diskett,

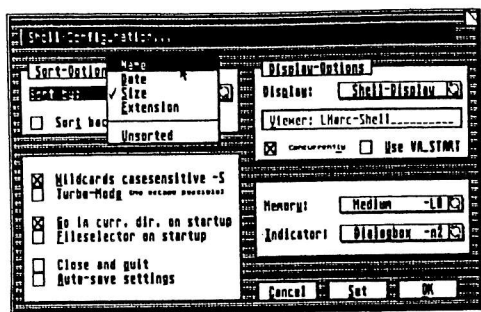
visas hur mycket ledigt utrymme du har på den, och du kan jämföra detta mot hur stort arkivet är i upppackat tillstånd.

Man kan direkt få utförlig information om filer, vare sig de ligger nedpackade eller på hårddisk. Man kan ändra namn och filattributer, visa nedpackade textfiler på skärm eller ändra filens datumstämpel till den aktuella tiden.

Om man så behöver kan mappar skapas snabbt och enkelt både i arkiven eller på disketten. Vill man hålla information hemlig (eller i alla fall försöka) kan man kryptera filerna med ett lösenord. Hjälp finns direkt tillgänglig i programmet genom "visa textfil som finns" -metoden.

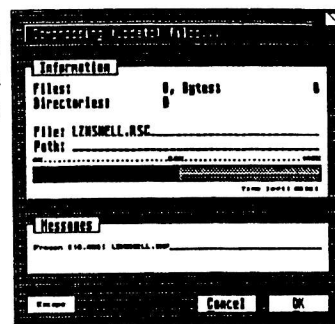
Lättare med skalprogram

I stort sett kan man säga att hanteringen av arkivfiler har blivit lättare med detta skalprogram, det tycker i alla fall jag. Inbitna kommandorads-gubbar håller sig nog kvar vid att skriva "a /fu fux.lzh *.txt hello.txt" för att packa ner valda filer, utan komprimering och med mappar, medan den oerfarne finner det oerhört lättare att peka och klicka på de filer som skall packas ner, eller upp ur arkivet. LHarc har dock fortfarande det "lätta" sättet kvar, dvs att det räcker med att ange filnamnet

Installationsmeny för skalet. Här kan man bestämma komprimeringsmetod, slå på TurboMode mm.

(th) Detta är den grafiska bild som visas när man packar upp/ner filer.

(th) Statistik över en hårddisk-partition direkt i skalet.

på arkivet man vill packa upp, så sköts detta. På så sätt kan man installera LHARC.TTP under "Övrigt"-menyn på Desktop, och bara dubbelklicka på de arkivfiler man vill packa upp.

Senaste versionen

Just som jag lagt sista putsningen på detta, kom LHarc 3.0 (junior) ut. Skallet är uppsnyggt, med inte fullt så mycket knappar överallt. Dessutom bättre kompatibelt med MutiTOS, Magix!, Geneva m fl. Programmet kan minskas ner till en ikon när det inte används. Grafiska mönster kan ställas

in för fönster och dialoger. Det finns ett "turboläge" för att snabba upp processer, i detta läge visas inga extra musikoner, staplar mm, och man kan inte avbryta. Plus mycket buggfixar. Skillnaderna rent funktionsmässigt består i optimering av upp- och nerpackning, buggfixar och lite ändringar (bla upppackning med x sätter -x3, upppackning med e är som normalt). Tyvärr har jag upptäckt lite grafiska missar när det gäller uppdatering av skärmen efter filväljare osv.

I och med att allt tar mer och mer plats i programväg, samt att så mycket finns och kommer från databaser och nät-

verk där allt är packat, kommer arkiveringsprogram bli mer och mer aktuellt för den enskilde användaren. Har man inte fått grepp om det så kan det vara en god idé att försöka börja använda och förstå det nu.

■ Rolf Johansson

Fakta

Program:	LHarc
Version:	2.99/3.0
Program:	Christian Grunenbergh
Pris:	ca 150.- (Freeware)

Så olika packas filerna

Vi testade för spänningens skull att packa samma filer med olika komprimeringsprogram. För att ge rättvisa har vi använt ett antal olika filtyper.

DESKTOP.GIF (redan packad grafik) 22,272 bytes

ARC	LZH	ZIP	ZOO
22,303	22,308	21,918	31,430

FLETCH.MOD (musikmodul) 65,537 bytes

ARC	LZH	ZIP	ZOO
47,735	39,268	40,081	48,238

GEMVIEW.APP (programfil) 391,173 bytes

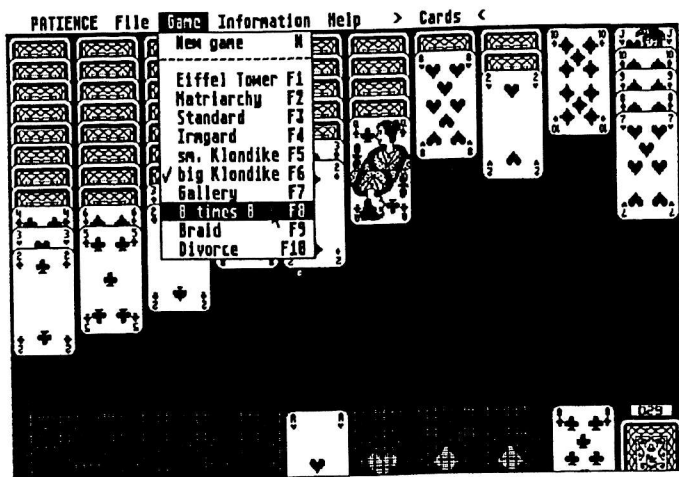
ARC	LZH	ZIP	ZOO
283,763	191,175	187,439	271,966

PATRICK.IMG (s/v rasterbild) 38,216 bytes

ARC	LZH	ZIP	ZOO
37,008	30,912	31,156	36,578

TEST.TXT (textfil med enbart "a") 443,522 bytes

ARC	LZH	ZIP	ZOO
670	1,788	2,913	9,045

Lägg en patiens

Av någon anledning har vi inte varit så bortskämda med patiensers på Atarin, till skillnad mot Windowsanvändare som inte gör något annat när de sitter på kontoren. Nu har vi dock fått tag i ett program med tio fina patiensers som förströr din värdefulla tid.

Programmet heter PATIENCE och är gjort av Volker Weidner. Det är Shareware och man uppmanas att betala en liten summa av ca 100:- till honom. Inte för mycket begärt, eller hur?

Många patiensers

Det finns en möjlighet att byta språk i programmet, mellan tyska eller engelska. Det sistnämnda kanske är att föredra för en svensk patiensläggare. Hela tio olika patiensers finns att välja mellan, bland dem Eiffeltornet, stor och liten Klondike och Galleriet (jag vågar inte nämna mer pga den stora risken för språkkonflikter).

För dem som inte är så skickliga i detta med patiensers, finns ett demonstrationsläge som visar hur korten kan flyt-

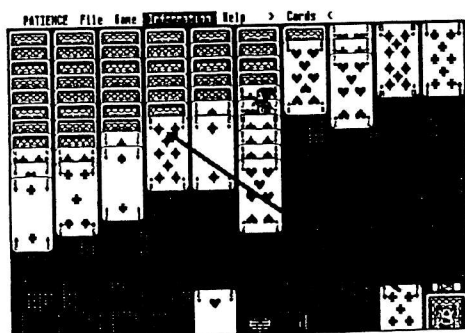
tas. Även enstaka tips om hur man skall flytta nästa kort finns. Man kan spara ett spel, och återvända till det senare. Det finns även möjligheter att sätta ut märke och återvända, ångra delar eller hela läggandet och att spela utan regler.

Grafiskt sett är spelet mycket snyggt gjort. Ljud är inte att tala om, bara några envisa systempling när man trycker fel. Språk i spelet går som sagt att ändra, och manualen är också på engelska.

Försöka duger...

Så nu är det bara att fatta tag i musen och börja dra korten till sina rätta platser, och hoppas på att patiensens går ut. Själv är jag ingen stor beundrare av patiensers, så om programversionen av dem stämmer till fullo kan jag inte avgöra (spelregler för varje patiens finns dock att läsa direkt i programmet). Dessutom är det ju en himla massa kort att hålla reda på!

■ Rolf Johansson

Med pilar visas i demoläget hur du kan flytta korten för att försöka få patiensens att "gå ut" som det heter på fackspråk.

Fakta

Namn: Patience 2.25
Typ: Shareware (150.-)
Program: Volker Weidner

Hårddisk-handboken

(Almqvist & Wiksell): Mark Minasi har skrivit en mycket värdefull bok för alla hårddiskägare. Även om mycket relaterar till PC och DOS, kan den gode Atari-ägaren ha stort utbyte av innehållet, när hårddisk skall köpas/repaseras eller undersökas.

Mycket nyttigt

Författaren skriver om hur hårddiskar fungerar, om styrkort och olika datakodningsstandarder, hur sektorer lagras och interleavfaktorer. Om man redan vet en del om hårddiskar kan man gå direkt till felsökningskapiteln, annars lär man sig grunderna i de första.

Det ges också råd om förebyggande underhåll och hur man skall gå tillväga när man är inne och rotar i hårddiskar. Även testprogram (PC) och virus beskrivs.

Bra för slarviga

Boken är bra och enkelt skriven. Små glimtar av ironisk humor förekommer också, och jag inte låta bli att citera en bit ur boken:

"Jag är av naturen slarvig. När jag först började reparera PC-datorer förstörde jag mer än jag reparerade. Min första tanke var alltid att öppna datorn, plocka ur delar och leta efter något uppenbart, som att en kontakt hade lossnat. 'Kanske den här ratten stod i fel läge - jag vriden den helt åt vänster. Nej - ingen förbättring, så jag ställer tillbaka den som den var - oj då, hur var det nu den stod innan jag ändrade på den?"

Ni som känner igen er - följ författarens råd så slipper ni säkert problem i fortsättningen (och försök inte få mig att erkänna att jag är likadan).

■ Rolf Johansson

En bläckfisk i nätet

Gott om BBS-program till Atari är det ont om. Förutom MichTron, QBBS och RATsoft (som är de mest vanliga) finns det sharewareprogram som TrancenDance, MiniBBS och StarNet. För ett tag sedan började man höra av ProBBS, men det är långt ifrån färdigt. Octopus är inte heller helt klart, men det fungerar mycket tillfredsställande.

Octopus är skrivet i PureC av holländaren Koos Kuil. Det består av ett huvudprogram, samt ett underhållsprogram för brev- och filareorna. Huvudprogrammet fungerar även som "front-end", dvs det kan svara när det ringer, och släppa in användare i BBSen. Man kan köra det som GEM- eller TOS-applikation.

Kör man det i GEM visas all information i fönster. Användarens data i ett fönster, vad som pågår i BBSen i ett annat, vem som ringt senast i ett tredje osv. Kör man dessutom brevlådeprogrammet SEMPER i förgrunden, för att kunna ta emot post från de olika nätverken runt om i världen, kommer det att kalla direkt på Octopus eftersom båda ligger i minnet redan, och som Sysop ser man både SEMPERs och BBSens fönster samtidigt på skärmen.

Inställningar

Alla inställningar för Octopus sker i en textfil kallad OCTOPUS.CFG. Den fungerar på samma sätt som exempelvis Binkley, IOSmail eller Jetmail. Man skriver ett ämnesord följt av en inställning. Man ställer exempelvis in modemkommandon, när Sysop skall vara anträffbar, vilka frågor som skall ställas, hur nya användare skall behandlas osv.

Brevsystemet

I den ovan nämnda textfilen skriver man även in vilka olika brevvareor (eller "konferanser", "möten") man vill ha i BBSen. Man grupperar dem, och anger sedan det "TAG-namn" som de brukar ha enligt Fidonet-standard. Som ni ser påminner det en del om C-struktur. Det räcker att skriva mötets TAG-namn, var någonstans på hårddisken den finns, och beskrivningen för den hämtas ur en standardfil kallad

AREAS.BBS. Denna används även av tosserprogram (de program som sorterar all post som kommer in via brevlådeprogrammet) för att få in brev i rätt möten. Den enda gränsen som finns är max antal grupper, och det är 50 st.

De sk "switcharna" efter mötesnamnen (ex /Normal) är information om vilken säkerhetsgrad man skall ha för att få läsa i mötet. Siffrorna anger de speciella användarflaggorna, som är i läge på eller av, och som används till olika funktioner. Exempelvis kan flagga nr 12 kan betyda "tillgång till Fidonet". Man kan också skriva "switchar" som gör det omöjligt att skriva brev i mötet, och man kan bestämma om mötet är lokalt eller om det skall ekas ut, eller om det är för endast sk nätbrev.

Rent praktiskt fungerar brevläsningen i BBSen bra. Man får en menyrad högst upp på skärmen istället för längst ner. Detta förenklar uppritandet en del. I samma menyrad finns även kommando för att skriva, så man behöver inte gå ur, och sedan välja skriva från någon annan meny.

Det finns också en inbyggd funktion som skapar QWK-paket så att man kan läsa brev hemma i lugn och ro. Detta är en mycket bra idé, i alla fall tanken. Det finns fortfarande en del att fixa i denna del.

```
MessageAreas {
  SAKNET {
    SAK.PUB.INFO      /Normal/10/11
    SAK.PUB.TIDN      /Normal/10/11
    SAK.PUB.FRITT     /Normal/10
    SAK.SYS.TEST      /Normal/10/13
  }
  FIDONET {
    MAIL              /Normal/20/Netmail
    R20_ANNONS        /Normal/20
    R20_ELEKTRONIK    /Normal/20
  }
}
```

Exempel ur konfigurationsfilen. Här en uppsättning av olika konferanser.

Filsystemet

Installeringen av detta fungerar likadant som med brevsystemet. Även här finns gränsen med max 50 grupper.

Filsystemet är mycket trevligt. Man kan till fullo markera vilka filer man är intresserad av, under tiden som man tittar igenom listan. Man kan också ladda ner filer från alla filareor, utan att behöva befinna sig i den rätta, där filerna finns. Möjlighet att få med beskrivningar på filerna finns också. Förvalda protokoll för upload och download kan väljas, så man inte behöver välja varje gång.

Scriptspråk

Hur fungerar BBSen då? QBBS har ju menyfiler som man utgår ifrån. Man kan nog säga att Octopus liknar MichTron mera. Man skriver själv sin lilla BBS. Det finns färdiga kommandon för att välja filareor, visa senaste samtalen, ropa på Sysop, visa textfiler mm, men man väljer själv hur det skall skötas rent praktiskt. Med kommandon som "DoChoice ... EnddoChoice" och logik som "IfChoice ... Endif" och annat kan man göra en hel del olika system. All systemtext kan översättas, så med lite arbete kan två Octopus-BBSer se helt annorlunda ut! Och översättningen gäller inte bara vad som skall stå på skärmen rent textmässigt, man kan fritt lägga in färger och skärmrensningar vid varje systemtext, tack vare C-strukturen i språkfilen.

Vill man ha färg i sina textfiler görs detta mycket enkelt. Istället för att skriva separata textfiler för varje grafikläge, skriver man en kontrollkod som sedan översätts till respektive grafikläge. Alltså får en VT-52 mono-användare rätt grafik, samtidigt som en ANSI-användare får sina texter i de 16 ordinarie färgerna.

Skulle man tycka att internationella användare skall få engelsk text, går detta bra. Man lägger till en mapp med engelska textfiler och menyer, sätter en språkflagga för de som behöver det, och sedan visas allt på engelska. Känner du någon tysk, ryss, serb, kines eller fransman kan du göra likadant för dem.

Externa program startas lika lätt som man visar en textfil. Octopus kan skriva standard DORINFO1.DEF- och FOREM.DAT-filer för onlinespel som gjorts för QBBS, Forem eller TurboBoard och liknande. Om programmet skulle behöva användarinfo från QBBS användarfil, kan en sådan skrivas.

Ett BRA program

Visst är det det. Nämnas bör väl att det absolut ligger på BETA-stadiet, dvs att det finns fel, och funktioner som saknas. Men jag törs lova att som det ser ut nu, är det värt att satsa på. Faktum är att det tog minst fem veckor i daglig drift innan Octopus krashade på min 1040STE. Imponerande!

Intresserade kan höra av sig till Koos Kuil direkt. Hans Netmailadress i NeST är 90:500/103. Ni kan även höra av er till mig via klubben.

■ Rolf Johansson

Octopus File

Last 20 callers listing

USER NAME	Current	Status
Rolf Johansson	Currently Online	Username: Rolf Johansson
Johan Asserlund		
Johan Asserlund		
Johan Asserlund		
Rolf Johansson		
Jan Hollander		
Viva BudsJoe		
Rolf Johansson		
Viva BudsJoe		
Robert Strand		
Anders Nilsson		
Ulf Högberg		
Lars Jonsson		

Octopus Ste v0.57alpha

Bad-User Chat

About Last-C Local Log

Setup S-Info View U-Info

Message: 140 of 402

General info

Baudrate: 19200 bps (Loc)

Serial port: Com1, Rts/Cts

Multitasking: Not available

Chat paging: 00:00 to 23:59

File statistics Today

Rörigt? Jovisst, men det är också en organisationsfråga. Vi vill bara visa hur mycket information man kan få på en och samma gång. Användarinfo, systeminfo, vad som händer i BBSen, vilka 20 ringde senast mm.

Octopus File

Last 20 callers listing

Octopus Ste v0.57alpha

Full name: Rolf Johansson

Street & nr: Penninggatan 11

Country name: Göteborg

Post code: 414 79

Phone voice: +46-31-825073

BBS/Fax name: Göteborgs BBS

Modem type: SupraFaxModem V.32bis

Computer type: Atari 1040STE, Portfolio, Victor 38

Chat Paging: ☒ Full arealist

Full credit: ☒ Hidden user

More prompt: ☒ Split chat

File descr: ☒

User statistics

Calls: 281 Screen rows/col: 24/80

Files up/down: 219/0

Total up/down: 219/0

Max download left: 0/9999

Time left today: 0/379

User security keys

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

Vill du ändra en användares inställningar och data direkt när han är inloggad tar du fram hans information och gör vad du vill.

USEREDIT File Options Edit Switches Ok

New user

First user

Full name: Rolf Johansson

Street, nr: Penninggatan 11

Country: Göteborg

Post code: 414 79

Tel. Voice: +46-31-825073

Tel. Data: +46-31-825073

BBS or Fax: Göteborgs BBS

Modem type: SupraFaxModem V.32bis

Computer: Atari 1040STE, Portfolio, Victor 3860SX

Last call: Friday May 13, 16.53.18

Chat Paging: ☐ On

File Descrip: ☐ On

Full Area List: ☐ On

Full Scr. Edit: ☐ Off

Menu Hotkeys: ☐ On

More Prompt: ☐ On

Split Chat: ☐ On

Hidden user: ☐ Off

Cost credit: \$

Screen lines: 24/ 80

Downloaded total: 0

Downloaded today: 0

Download per day: 9999

Total uploaded: 219

Today Uploaded: 2/ 4

Files up/down: 219/ 0

Total calls: 282

Bad calls: 0

Time b/L: 380/ 377

User security keys

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

Birthdate: 18 Mar 1975

Emulation: VT52 color

Privilege: Sysop

Behöver du ändra användares information vid sidan av BBSen (och det behöver du), startar du användareditorn.

Återförsäljare av Atari-produkter

DISK 1

Södra vägen 24
Box 179
439 24 Onsala
Tel 031-180140, 0300-64625
Fax 0300-60890

Indigo2

Montanagade 29E
DK-8000 Århus C
Tel 00945-86 201655
Fax 00945-86 201204

Mr Data AB

Isafjordsgatan 7A
164 40 Kista
Östergatan 11
211 25 Malmö
Tel 08-7505159, 040-974400
BBS 08-7508452

Dagsskinner

Zenithgatan 56
212 14 Malmö
Tel 040-970057
BBS 040-182412

Vera Datalager

Tel 0512-12700

Chora' Data AB

Jungfrugatan 13
575 31 Eksjö
Brunnsgatan 16
553 17 Jönköping
Tel 0381-13100, 036-302520
Fax 0381-10402

Atarispecialisten

Karlbergsvägen 37
113 32 Stockholm
Tel 08-320500
Fax 08-7617202

Elektronikservice Radio & TV

Strandvägen 14
Box 55
830 05 Järpen
Tel 0647-10965

Falcon Pro Center

Tel 031-545526

C-TEK

Box 2056
280 22 Vittsjö
Tel/fax 0451-24088

Expandera din Megafile 60

Många är säkert dem som har en Megafile av något slag stående hemma. Visst vore det bra om man kunde få lite mer utrymme genom att sätta dit ännu en hårddisk? Det går!

Du kan köpa en andra hårddisk begagnat, de brukar ligga i prisklassen 200–300 kronor för en MFM 40MB. Formaterar du en sådan på Adaptec som är RLL kort, kommer du att få ca 60MB (RLL formaterar tätare, men å andra sidan blir det riskablare).

Nackdelen med detta är att du måste montera hårddiskarna i någon tower-låda eller liknande, för det finns inte plats för två 5,25" HD i Megafile-lådorna. Hittar du en 3,5" HD så är det ju inga problem.

Börja med att stänga av all utrustning och koppla loss alla kablar. Skruva loss höljet till Megafile-lådan och ta bort plåtarna och alla skruvar som håller fast kretskortet mm. Notera hur de bredaste kablarna sitter (2 st), dvs hur de är vända.

Vad du nu behöver göra är att löda till ännu en 20-polig kontakt ovanför den redan befintliga (se fig 1). Det sitter re-

dan lödfästen där som du kan se. När du gjort detta, klipper/löder du bort motståndet R19 som sitter strax ovanför till höger om kontakten. Det sitter mellan stift 18 och jord. Sedan tar du bort kopparledaren i kretskortet som går från stift 17 till jord (den är ritad lite "runt" stift 19), skrapa bort den med en modellkniv eller annat.

Sätt ihop en 20-polig bandkabel som ser ut som den som redan finns, den skall du ha till den nya hårddisken. Denna 20-poliga kabeln används för att hårddisken skall veta vad den skall skriva/läsa, all data skickas i denna kabel. Det vi har gjort med stift 17 och 18 är för att läsningen från datorn skall fungera korrekt.

Gör också en längre 34-polig bandkabel, och på den fäster du 2 st 34-poliga kontakter. Denna kabel används av båda hårddiskarna. Fäst kontakterna så att de räcker till båda hårddiskarna, utan att det blir för kort avstånd mellan dem (se fig 2).

Nu skall du bara ta bort slutmotståndet på din första hårddisk. Det är den hårddisken som du har valt att placera i mitten på den 34-poliga kabeln. Slutmotståndet kan se ut som en gul list, som sitter i små hål (fig 3). Den går att dra ut. Eller så kan det vara en DIP-switch eller en IC-krets som sitter i en sockel. Den andra hårddisken, som ligger längst ut på den 34-poliga kabeln skall ha ett slutmotstånd aktivt. Motstånden ligger alltså i kabelns båda fysiska ändor, den finns ett på kontrollerkortet också.

Ge dina hårddiskar enhetsnummer. Den hårddisk som kopplas till den 20-poliga kontakten J0 skall ha enhetsnummer 0 eller 1 (beror på hur du kan ställa in det) och den hårddisk som ansluts till J1 skall ha enhetsnummer 1 eller 2.

Ta ström till den andra hårddisken från utplaceringen på kortet (bygla med en sockerbit eller liknande från kablarna till den första hårddisken). Somliga personer säger att transformatorn inte klarar av två hårddiskar samtidigt, men det finns inga direkta bevis. En del håller fint, andra orkar knappt starta en enda hårddisk. Klokast är nog dock att använda en annan trafo.

Anslut den 34-poliga kabeln och de två 20-poliga. Kolla så du vänder dem rätt, så att stift 1 på kortet kommer till stift 1 på hårddisken osv. Anslut strömkablarna och allt annat (fläkten till exempel). Kolla så att allt stämmer och anslut sedan hårddisken till datorn för att testa.

AHDI (Ataris hårddiskdrivare) klarar inte två hårddiskar på ett kort. Därför får du använda Supras eller ICDs programvara för att kunna använda de två hårddiskarna samtidigt.

Detta fungerar, men troligt är att detta med att klippa R19 osv inte behövs på alla modeller. En del behöver bara löda in en ny kontakt och köra igång. Jag känner till ett antal som har "levande exempel" på att detta fungerar, däribland jag. Projektet är utfört på en Megafile 60, inget annat. Kretskort och placeringar kan skilja sig på andra modeller av Megafile.

Jag tar inget som helst ansvar om du förstår din hårdvara. Jag har följt detta exempel och fått det att fungera. Jag garanterar inte att du får det att fungera, men det är ytterst osannolikt att det inte skulle lyckas. Du gör det här på egen risk, men det är inte så farligt som det låter! Har du garanti kvar på din produkt bör du absolut avstå.

■ Rolf Johansson

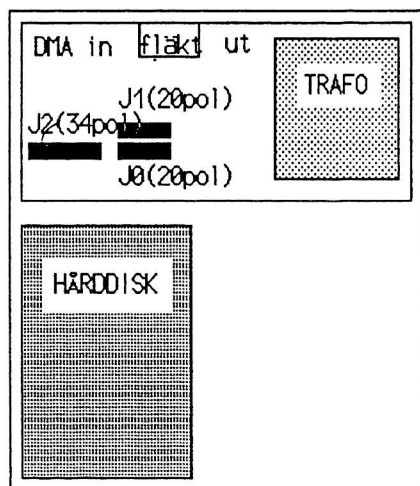

Fig 1. Megafile 60 sedd ovanifrån. J1 är den extra kontakt du skall löda fast.

Fig 2. Så här skall den nya 34-pol bandkabeln se ut. Kontakt för kretskortet, samt två för de olika hårddiskarna.

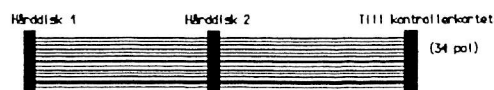
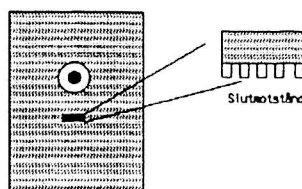

Fig 3. Slutmotståndets placering på en Seagate ST277-R (sett underifrån).

On-line spel, va é dé?

Jag kan inte påstå att jag är den som sitter här hemma och spelar spel för mig själv, med ett stort undantag, modemvärldens on-linespel. Det finns en massa olika spel som man kan köra som lite omväxling till allt det andra man kan göra i en BBS.

Men först min allmänna syn på BBSerna. Som ni kanske redan känner till är BBSerna det främsta medlet för att så snabbt som möjligt få all ny information om vad som händer ute i datavärlden, eller för att bara snacka en massa skit med dom andra användarna som man snabbt lär känna.

Atari BBSer

Det finns ju också en uppsjö med PD-program i BBSerna och det kommer hela tiden nya filer eftersom dom flesta atari-BBSerna är uppkopplade mot utlandet och det varje natt kommer in nya filer till Sverige. Fint va? Och dom flesta har en atari-BBS i sin närhet med tanke på att det finns ganska många i detta avlånga land. För dom som inte har modem kan jag tala om att ett begagnat 2400-modem (2400 bitar per sekund) inte kostar mer än 500 kronor, och det är billigt för att komma in i en helt ny värld för dom som inte redan provat detta. Och det kostar lokalt 2 kr och 90 öre för varje timma att vara uppkopplad mot en BBS efter klockan 18:00. Nog om detta allmänna.

On-linespelen då, vad är det för något? Det kan bli något av det viktigaste för vissa modemägare. Efter att från början enbart ha använt sitt modem för att skriva och läsa den allmänna posten och ladda hem PD-program kan man inte undgå att någon gång prova BBSens on-linespel (eftersom jag läser min post i QWKn har jag en massa tid över för annat, bla spel) och då finns det två spel som jag verkligen har fastnat för. Det ena är ett gammalt spel som funnits i många år, och som taktiskt sett är jämförbart med schack och heter Space Empire

Elite (SEE). Det andra är ett nytt program kallat Othello, programmerat av en kille som heter Joakim Nordlander.

Vitsen med on-linespelen är att man inte enbart sitter hemma och spelar helt ensam mot sin dator, utan man spelar mot en massa andra datorägare eller till och med spelar med en massa andra spelare. Hur hänger detta ihop då? Vi kan ta SEE-spelet som exempel.

SEE-spelet

SEE spelas över tre olika nät och det är det största nätet där SEE spelas som jag kommer att gå in på just nu och det är SEE-NeST. I detta nät är 40 olika BBSer i Sverige, Danmark, Holland, England, USA, Tyskland och Skottland sammanlänkade med varandra, och varje BBS har sin galax med ett antal spelare (imperier). Det vanligaste är att alla imperier i en galax håller ihop och har en gemensam taktik mot sina fiender. I Skandinavien har vi en union mellan fem svenska och två danska galaxer, så vi är många som samarbetar med varandra mot tyskarna och engelsmännen som vi ligger i krig med och vi får hjälp av amerikanarna också.

Vad går det ut på?

SEE är ett text- och strategispel som tar 15-30 minuter i anspråk varje dag (beroende på hur många brev man har fått inne i spelet från sina med- och motspelare om taktiken eller fredsförhandlingar - mycket diplomati ibland med fi). Spelet går ut på att man skall bygga upp sitt planetsystem med så många planeter som möjligt, och genom plundring av sina fiender få så

många poäng som möjligt och detta är f-n inte lätt ibland. Det genereras ett visst antal planeter varje natt i varje galax och ju fler spelare i en galax man är ju färre planeter finns det för inköp. Så är man många spelare gäller det att man kommer överens om vilka galaxer man skall anfalla och vilka man tror man klarar av.

Just detta gör spelet så unikt eftersom man måste anpassa sig till vad ens medspelare tycker eller försöka övertyga dom med sina egna idéer. Kommer det in nya spelare så hjälper dom mer erfarna dessa med alla tips de kan behöva för att få en god start. Men man kan inte vara för många spelare i en galax eller BBS för då får ju inte dom övriga BBS-användarna en chans att komma in varför dom flesta SysOpar brukar begränsa detta en aning. I den BBS som jag spelar i är maxantalet begränsat till 10 spelare.

Spelet är uppbyggt så att det i stort sett är självinstruerande, dvs man gör vissa saker i en viss följd. Detta gör att man mera kan koncentrera sig på vad det är man vill göra än att tänka på själva spelet i sig. Glömmer man göra nåt i sin första runda gör det inget för vid varje speltillfälle gör man fem rundor. I varje runda kan man köpa dom saker man behöver, och detta begränsas helt och hållet av hur många gruvplaneter man äger. Under varje runda kan man anfalla eller terrorisera sina motståndare, men detta kommer jag att beskriva i en senare artikel för denna håller snart på att växa ur minnet på maskinen. Så en närmare förklaring över hur man spelar SEE kommer i nästa AM och nu över till nånting helt annat dvs...

On-line Othello

Detta nya spel har funnits runt i BBSerna i ca en månad när du läser detta, och har faktiskt sin grund i luffarschack. Jag blev helt frälst när detta kom alltså. Luffarschack är det absolut simplaste on-linespel man kan spela. Detta gör man i vanliga brev och det enda som krävs för att göra det enkelt är att BBSens breveditor kan citera (ta ut bitar ur det brev man svarar på) och att man kan flytta markören upp, ner och bakåt.

Nästan alla QBBSer har denna editor som ett komplement till BBSens inbyggda, och sedan är det bara att i tur och ordning lägga ut ett X eller O i brevet. Blir det dagligen varsitt så det tar en 2-4 veckor innan en segrare kan koras. (Vi är 3 st som utövar detta simpla spel i SAKNet och vem som helst kan haka på bara.)

Detsamma gäller utvecklingen on-line Othello. Detta spel har en massa finesser som är helt omöjliga att utnyttja i ett vanligt brev. Man spelar även här mot en av sina brevvänner eller flera spel samtidigt. Jag är för tillfället inne i 10 olika spel. En viss herre är med i över 30 och hans fritidssysselsättningsproblem är över i alla fall (det måste ha skett något fel på vägen). Hur man spelar Othello behöver jag nog inte närmare gå in på antar jag, men jag kan gå närmare in på just alla funktioner i spelet. Detta får komma i en separat artikel.

Sammanlänkade BBSer

Alla BBSer som har Othello är sammanlänkade med varandra, så man sitter där och spelar bl.a. mot skåningar och annat löst folk (jag bara skämtar). Jag kan bara avslutningsvis säga det att sedan jag började läsa och skriva min post i en QWK har jag hittat ett bra sätt att utnyttja den timma jag har på mig i BBSen på ett för mig trevligt sätt.

Det skulle vara kul om fler BBSer började med både SEE och Othello för detta har nog nästan oändliga möjligheter. Hur kommer on-linespelen att se ut i framtiden då? Ja, eftersom modemen så småningom

försvinner när vi fått bytt ut kopparledningarna i väggarna så kommer man nog att få se både vektorgrafik och varför inte on-linespel med riktig punktuppbyggd grafik.

Det finns idag möjlighet på PC-sidan att ladda hem ett spel som man spelar off-line och sedan varje dag skicka iväg sina filer med spelinfo till BBSen som sammanställer dem där tills man laddar hem motspelarnas drag igen och fortsätter hemma! Det kommer nog att gå så långt med fiberoptiken i väggarna att man skall kunna sitta hemma med joysticken och spela direkt på BBSens spel. Den som lever får SEE.

BBSer med SEE

Du som vill prova SEE-spelet hittar det i följande BBSer som har NeST:

Straight BBS (031-363973),
Master BBS (031-364423),
Zippo BBS (031-416132),
Irata BBS (08-55044208),
Crime City (0740-124596),
Kockens BBS (046-250256),
SECOM BBS (046-90001) eller
Multisoft BBS (08-55255854).

BBSer med Othello

Othello som går över FujiNet hittar du i följande BBSer:

STraight BBS (031-363973),
Master BBS (031-364423),
Kockens BBS (046-250256),
The Dark Side of the Moon
(060-100976),
Irata BBS (08-55044208) och
STatus Quo (021-302728).

■ Per-Erik "Pekka" Peterson

RADANNONSER

Annonsering är gratis för alla medlemmar. Här kan du sälja, köpa, byta eller söka efter begagnat eller nytt. Vi förbehåller oss rätten att refusera annonser om de skulle vara olagliga e dy.

KÖPES/SÖKES

Köpes: Hockey League Simulator från Bethesda Softworks. Även Wayne Gretzky Hockey 2. Hör av er till medlem 943 Peter Johansson, c/o Lindström, Skaraborgsgatan 9, 118 46 Stockholm.

Sökes: Spelet "Flying Shark". Kontakta Johan på tel 031-248094.

ANNONSERA I NÄTVERKEN

En stor fördel med modem är att man dagligen kan läsa massor av annonser i olika möten, och själv annonsera till endast telefonkostnaden.

Det finns möten där man kan annonsera om nästan vad som helst, och så finns det mer Atari-specifika möten där allt som har med Atari att göra annonseras.

Nu har du som SAK-medlem utan modem även chansen att annonsera i detta fördelaktiga medie. Skicka oss din annons, på diskett eller via telefon/brev, så sätter vi ut den i ett annonsmöte på nätet.

Skriv vad annonsen gäller (köpes, säljes, bytes), och uppge ditt telefonnr och tider du kan nås på.

Annonsen når ut till alla Fidonet-an slutna BBSer i Sverige på mindre än två dagar.

Vår "annons-initiativtagare-och-ansvarige", Pekka, bönar och ber att få annonser på diskett. Dessutom uppskattar han om du skickar ett vykort till oss om du får någon affär gjord på grund av detta.

Hej på er på SAK.

Det här är ingen insändare till tidningen. Men jag tyckte jag skulle skriva lite ändå. Jag är en sådan där dålig medlem som ni skäller på, men det är ju inte det jag skall berätta. Det är så att jag nog kommer att lämna SAK för min 520 ST känns för liten och jag vet inte om man vågar köpa en större Atari, tittar man i affärerna tycks ju det vara PC som gäller så det får nog bli en sådan för mig med.

Hej då vänliga hälsningar medlem 726

Hej 726!

För det första vill jag påstå att ingen av våra medlemmar på något sätt är dåliga. Alla gör det de kan, och som vi vet finns det många som inte har tid eller kunskap att göra något extra-ordinärt. De är inte sämre för det.

Ju, tittar man i affärerna så är det säkert PC som gäller. Men köper du PC bara för att alla andra har det, eller försöker du hitta en dator som är lätt att använda och som är prisvärd? Ju fler vi är som lägger Atari åt sidan, ju mera PC blir det. Det finns fortfarande Atari att köpa. Det görs programvara (även om den inte är på svenska alla gånger), det kommer ny hårdvara och datorerna används fortfarande.

520 ST kan nog sägas vara ganska liten i dagens situation, men en 1040 STE håller för mycket av dagens program. Visst kan du köpa en PC, men behåll Atarin för den har fortfarande mycket att ge!

/Red.

HJÄLP!

Jag har spelat Police Quest 1 som en galning och kört fast flera gånger, men har då fått hjälp av kompisar och kommit vidare. När jag gick med i SAK fick jag bland PD-diskarna syn på SAK066-SPEL, innehållande speltips och fusk till just PQ 1. Jaha, va bra tänkte jag och skickade efter denna diskett. När de sedan kom slängde jag i dem i 1040 och började läsa. Jag blev mycket besviken när jag fick det klart för mig att denna fusk fil hänvisade till manualen, vilken jag inte har. Så därför ber jag någon som vet hur man arresterar rattfullisen och tar honom till fängelset höra av sig till mig.

Daniel Martinsson, medl. 850, Vårds-
husv. 16, 39477 Kalmar

Hej Daniel!

Om jag förstår dej rätt så saknar du manualen till Police Quest 1, av detta så drar jag slutsatsen att du har en piratkopia av spelet. Om du gillar spelet så borde du köpa originalspelet i stället för att ha en massa piratkopior. Jag vill klargöra att jag inte har något emot piratkopior om man använder dem rätt, att testa för att sedan köpa originalet. En annan vinkel på det hela är att vi inte uppmuntrar folk att få hjälp till sina piratkopior, där bör du kanske fortsätta att fråga dina vänner. Men du har ju skrivit så därför så får du lite hjälp av mej för att komma vidare. Tänk på att handel med piratkopior är olagligt och straffbart enligt Svensk lag.

/Kent Andersson

Insändare

Vässa pappret, hämta pennan och skriv till oss! Insändarsidorna är till för alla. Här kan du ställa frågor och tycka till om det mesta, eller själv hjälpa någon som har problem eller frågor.

Svenska Atari Klubben
Box 11416
404 29 GÖTEBORG

Wino Willy's

Kör tills du får ett meddelande från "dispatch" (antagligen radiocentralen) som ber dej att undersöka ett klagomål på Carols Caffeine Castle, kör dit, parkera bilen utanför, gå in till Carols, gå fram till disken, fråga Carol angående klagomålet, gå sedan ut och gå in på Wino Willy's, gå fram till killen vid baren i en svart rock. Säg sedan Snälla flytta på motorcykeln, använd sedan batongen. När dom har lämnat baren, prata med flickan, säg "har du någon information angående droger", skriv ned vad hon säger.

Rattfylleristen

Avsluta och gå ut till din bil, hoppa in och kör iväg, strax efter ser du en rattfyllerist, stoppa honom, gå ur din bil, kliv ur din bil och ställ dej bakom hans bil, meddela basen bilnumret, gå sedan över till förarsidan, titta på mannen, säg till ho-

nom att visa körkortet, sedan att han ska stiga ur bilen, lukta på honom och låt honom "administer the field sobriety test", sätt på honom handklovar, säg nej, visitera honom, säg till honom att sätta sig i patrullbilen, följ nu med honom över till patrullbilens bakdörr, öppna bakdörren och anropa efter en bärgningsbil.

Fängelset

Kör till kartangivelse D3, till fängelset, parkera i fängelsets parkerings area, gå ur bilen, öppna bakdörren, vänta medans fyllot lämnar bilen, ta över honom till fängelsetrappan, gå upp för trappan och till vänster, öppna pistollådan, "säg lägg i mitt vapen i vapenlådan", lås lådan, gå över till knappen på höger sida av den stora dörren, tryck på knappen, när dörren öppnas, stig in med fyllot, säg till väktaren, "lås in honom", säg sedan rattfylleri, efter att hans privata saker har blivit noterade, ta av honom handklovarna, ta honom till hans cell, lämna fängelset, gå till vapenlådan, lås upp lådan, ta vapnet, stäng lådan, gå över till bilen och kör iväg.

Terminalprogram

Jag har två frågeställningar, som jag gärna vill ha hjälp med. Eftersom mitt terminalprogram fungerar bristfälligt mot bl a SAK:s databasprogram, måste jag tyvärr be att få skriftligt svar på mina frågor.

1. Modem

Jag har av olika anledningar inte arbetat med modem det senaste året. När jag nu vill modema igen, märker jag att tiden gått ifrån mig. Jag använde då terminalprogrammet FLASH 152 (enbart X-protokoll) och korresponderade med BBS-er, som använde MICHTRON 3.0. FLASH 152 är ju idag helt omodernt.

Eftersom jag måste byta terminalprogrammet samt lära in modernare sätt att modema, vore jag tacksam för rekommendation på dels lämpligt terminalprogram dels beskrivning för att fräsha upp mina kunskaper. Programmet bör

- omfatta X-, Y-, Z-protokoll,
- vara enkelt att arbeta med,
- helst vara på svenska eller ha svensk beskrivning,
- helst distruberas via SAK,

2. PD-bibliotek m m

Enligt SAK-magasinet 1-94 har ni till alla medlemmar sänt ut senaste PD-katalogen, medlemsmatrikel och SAK försäljningslista.

Då jag inte fått något, måste jag fråga om jag missförstått det hela, om jag försvunnit i pappershögarna eller om något annat gått snett.

Tack för en trevlig tidning och nyttig tidning.

Med vänliga hälsningar

Harry

Hej Harry.

Här kommer lite svar på dina frågor.

1. När det gäller terminalprogram idag hittar du de bästa programmen både i BBS'er och i PD-biblioteken. Det är dåligt med komersiella terminalprogram till Atari. Det finns STalker som kör som .ACC och som kan multitaska så att du kan göra flera saker samtidigt som du modemar. Det har både X, Y och Z-modem vad jag vet. När det gäller Shareware-program finns det i stort sett hur många bra program som helst. Det är bara fråga om tycke och smak. Nämnas kan Connect, Freeze- Dried, Teddy-Term. Du har vid det här laget fått en kopia av Teddy-Term från mig. Detta terminalprogrammet är gjort av en SysOp i England och det är det som jag själv använder när jag skall modema. Jag tycker det är lättanvänt och har många funktioner. Det använder sig av externa filöverföringsprotokoll som dom flesta program gör idag, på så sätt är det lätt att lägga in de protokoll man vill ha som t ex Janus som är ett full-duplex protokoll (vilket innebär att man kan skicka upp filer samtidigt som man laddar ner plus även chatta med SysOp'en om han är inne). Så jag rekommenderar varm de som vill ha ett bra terminalprogram att skaffa Teddy-Term. Vi skall sätta ihop en diskett till PD-biblioteket med det inställt och klart så även de som är osäkra skall kunna använda det. Skulle någon ha några frågor gällande modem, BBS'er, terminalprogram etc så är det bara att skriva hit till mig.

2. Det stämmer att vi har skickat ut en PD-katalog till alla medlemmar. Jag har skickat med en ny katalog med terminalprogrammet.

/Bertil Jägar

Mer minne

Jag har köpt mer minne till min 1040 STE, 2MB, men jag vet inte riktigt var jag ska sätta in dem. Jag har tittat i datorn och där sitter 4 moduler med 8 chips på var och en och de heter Siemens Hyb 41256-10 9044 med en av chipset 9023. De 2 nya modulerna heter AAA1M300J-07C NMBS 9215 N3 och det är där 16 st. Vågar jag byta ut dem 2 och sätta dit de nya?

Sedan får jag tacka för PD-disketten, jag skickar med min tillgodolapp, så kan ni väl skicka tillbaka uppdatering- en av PD biblioteket? Jag har ingen hårddisk, vad skulle vara lämpligt att köpa, det billigaste eller dyrare? Jag prenumererar på Windows Word och har fått med en diskett med lite olika grejer, men jag förstår att man måste ha ett särskilt program för att kunna öppna de hela, kan ni ge mej en lösning på de så är det bra. Jag skickar med en del under Windows för allt fick inte plats på disketten. Det kommer snart en ny diskett till er, till dess frun har rättat det hela så jag vågar skicka det.

Ha det så bra med er nya ledning, tackar på förhand.

Medl. 671 Hilding Winberg

Hej Hilding!

När det gäller ditt nyinköpta RAM minne måste du plocka bort alla 4 SIMM'ar som sitter i din datorn. Sedan tar du de nya och placerar dessa längst in om du har datorn vänd mot dig som du brukar.

Anledningen till att du måste ta bort dem helt, är att det är 4*256Kb som sitter där och du skall sätta i 2 stycken 1Mb SIMM'ar. Om du är osäker så ring mig på tel 031-444219.

En uppdatering är på väg till dig så fort vi har fått uppdaterat PD-katalogen ordentligt.

Hårddiskar börjar sjunka i priser. Det lättaste om man vill ha en hårddisk som man bara kan plugga in direkt och köra, är att köpa Ataris egna hårddiskar. Det finns att få tag på billiga sådana begagnat nu. Om du vill ha en hårddisk med mycket utrymme så rekommenderar jag dock SCSI hårddiskar. Det finns kontrollerkort ifrån ICD som man kan använda för att köra dem på Atari. Fördelen med den är att den passar till alla datormärken, då det oftast finns kontrollert kort som supportar SCSI. Det billigaste när det gäller detta är att sätta ihop något själv genom att köpa en låda/nätaggregat samt hårddisk och ICD-kontroller. Det blir något dyrare i början men det är lättare sedan att bara köpa en hårddisk och koppla till den på ditt redan befintliga kontrollerkort.

De filer du skickade med för Windows är för PC och de är packade. Jag gör om dem så de blir själv-uppackande. Då räcker det med att du lägger filerna där du vill ha dem och dubbelklickar på dem. Skall du packa upp dem själv så behöver du PKZIP som finns till PC. Du kan även packa upp dem på din Atari med hjälp av ST-Zip som du säkert kan hitta i PD-biblioteket. Annars finns den på BBS:en för download.

/Bertil Jägar

Bor du i Skåne?

I så fall är du säkert intresserad av våra planer. Vi har just börjat diskutera möjligheterna till en lokalavdelning i Skåne. Det innebär att ni får tillgång till en lokal att hålla kurser och temakvällar i, eller bara för att träffas och utbyta erfarenheter.

Det viktigaste är dock att vi får respons av er som bor i Skåne. Utan ert intresse finns det ingen större anledning att fortsätta planera. Så ring bums till klubbtelefonen!

Ring 031-7060992 direkt och anmäl ditt intresse!
(eller skriv ett brev till SAK, Box 11416, 404 29 GÖTEBORG)

ATARI 8 BITARS

Dom flesta som läser denna tidning ser STh som en Atari, men frågan är om detta verkligen var meningen från början?

Nej det var det inte enligt dom källor jag fått detta ifrån. Jack Tramiel jobbade för Commodore och där arbetade man med att försöka ta fram en maskin som kunde efterträda Commodore 64an. Det skulle från början ha varit den maskin som jag sitter och skriver detta på nämligen STh. Den hade inte fått det utseende den nu har men innandömet skulle ha varit exakt detsamma och den skulle ha hetat Amiga eller Commodore 1040 – eller nåt i den stilen – men nåt gick tydligen snett så Sam köpte upp den lilla firman Atari istället och så var Atari 520 och 1040 ett faktum. Då var Commodore tvugna att komma med ett alternativ och hur detta gick till vete sjutton. I alla fall så kom inte deras maskin att vara lika fin, enligt min mening, som ST-serien är (smaken är som baken så att säga).

Helt annorlunda

Men vad sysslade Atari med innan ST-serien tillverkades då? Jo med en helt annan form av maskiner givetvis. Av denna anledning helt inkompatibla med STh och helt annorlunda att använda. Atari 8 bitars allmänt kallade. Det första som kom var spelkonsoler på 2kB internminne. Sen kom Atari 400 med bandstationen 410 (sicka prylar) och 16 kB internminne.

Efterkommande serier var 600XL, 800, 800XL med 64kB RAM, 810 diskettstation (5 1/4 90kB), 822 termoskrivare (typ fax), 825 matrissskrivare, 850 anpassningsenhet (interface för kommunikation och nätverksliknande prylar) där man kunde stoppa in modemkabeln, skrivaren, osv. (Jag kommer att recensera senare vad 850 kan eftersom jag kommer att köpa en sådan begagnad.)

Atari 1010 programbandspelare, 1020

färgfärgsskrivare (plotter), 1050 diskdrive (5 1/4 130kB, lätt ombyggd till 180kB, läsbar på PC-drive), 130XE 128kB RAM (2 st 64 kB separata minnesbanker varav den ena oftast funkar som en RAM-disk), 1200XL, 1400XL, 65XE, XEGS spelkonsol.

Mycket olika prylar detta i 8 bitarsfamiljen och det finns säkert mera prylar än dessa, men då kanske inte tillverkade av Atari. 1200XL och 1400XL kom aldrig till Sverige.

800XL och 130XE

Jag kommer härnäst att snacka om 800XL och 130XE för det är dom som jag vet nåt om. (Förutom XEGSen som redaktören har ett ex av. Funkar som 130XE fast med 64 kB RAM i stället och Mega-liknande utseende med separat tangentbord).

Man får jämföra XEn med C64an eftersom dom påminner en hel del om varandra, fast ändå inte. 130XE har en processor som heter 6502C med en klockfrekvens på hela 1.79MHz. (Det är annat det än dom trötta 486erna med 64Mhz, hehe.) C64an hade enbart 1Mhz. XE/XL har 256 färger som kan visas samtidigt. 64an klarar enbart 16 osv osv. Detta var en kort jämförelse.

Ingen Desktop

Uteendemässigt är maskinen som en förkrympt ST som saknar tangenterna ifrån Help, Insert och det numeriska tangentbordet. Det finns ingen mus eller desktop så som vi är vana att se dom, utan när man startar maskinen utan att göra nånting så laddas basic in automatiskt. Denna basic är lite trött och det finns mycket snabbare va-

rianter av basic till datorn, såvida man inte vill köra C eller assembler. Skriver man DOS ifrån denna basic så kommer en självtestmeny fram som testar ljud, minnen och hela tangentbordet. Denna självtest startas automatiskt om man håller inne datorns [Option]-knapp vid boot.

Kör man igång datorn med en tom DOS-disk isatt så laddas basicen också in, men skriver man DOS eller bootar om med [Option] nedtryckt så laddas DOSen in och det är våran motsvarighet till desktop. Den ser ut som i rutan på nästa sida.

Skärmen är vanligen endast 40 tecken bred men det går att fixa 80 tecken. Jag kommer att återkomma med mer om detta några experiment senare. Detta är menyn som då kommer upp och samtliga DOSar ser ungefär likadana ut, förutom SpartaDOS som mer påminner om MS DOS och körs på COM- och BAT-filer. Skall man exempelvis ladda ett kompilerat program/spel eller liknande, trycker man först på det drivenummer som filen ligger i och sen på R där man skriver filens directory/mapp/folder och sen på L och sen får man skriva in filnamnet. * & ? är tillåtna i filnamnet.

Bootar man från bandspelare så håller man istället ner [SELECT]-knappen.

Sparta DOS

SpartaDOS är dubbelt så snabb i diskhanteringen som nån annan DOS, men klarar tyvärr inte av att läsa alltför stora partitioner på en hårddisk. Eftersom uppdateringar fortfarande görs på denna DOS så får vi hoppas att dom gör något åt denna lilla bug eftersom accesstiden och användarvänligheten med det

nortonliknande (PC) menysystemet t.o.m. slår MyDOS på fingrarna. (Min ende 8 bitars-vän i Göteborg använder SpartaDOS flitigt bland annat.) Jag tog en liten titt på vad man kan åstadkomma med SpartaDOS enbart för denna artikels skull, och det gick undan av bara sjutton alltså. Filerna på en 8 bitars maskin är ju inte i den storleksordningen som filerna på en ST i minneshänseende eller på disk så det går fort att till exempel ladda in program och annat med XE/XL. Så 8 bitars-maskinerna är betydligt mer kraftfulla än vad dom ger sken av att vara.

fanns en kretsbeskrivning inlagd som Fredrik använde, och han byggde ihop och monterade kablar med lämpliga kontakter på och installerade detta hemma hos mig.

Detta program simulerar 1050-drivarna och XEn gick på den finten rakt av och köpte det direkt utan några diskussioner eller protester. Man kan ha en diskdrive på upp till 8 meg single density eller 16 meg double density (går att formatera ifrån MyDOS där sektorformatet är inställbart) och man kan köra fyra stycken drivar samtidigt.

småball att även pilla i PCn lite då och då också.) Det går bra att överföra textfiler ifrån XEns partitioner (som ligger på HDn som filer där XEns filer ligger inneslutna som en packad ARC/LZH/ZIP-fil men ändå inte packad så att säga.) Nackdelen är att 8 bitars-maskinerna inte följer ASCII-standardens i annat än ASCII 32-127.

Sen stämmer inte mycket, inte ens return. 8 bitars ASCII heter ATASCII, och denna inkompatibilitet medför att man måste omvandla textfilerna när man för över dom till en IBM/ST ASCII-maskin. Detta sköter SIO2PC

också om så det är inga större problem det heller. Det blir i stort sett helt omöjligt att både ha 7 bitars och 8 bitars ASCII i till exempel en BBS för både 8 bitars- och ST-användare, utan man blir tvungen att läsa 8 bitars-tecknen så att enbart 7-bitars används. 7 bitars ÅÄÖ åäö ser ju ut som][\ }{ utan teckenomvandlare, men inte i XEn där de tecknen ser helt annorlunda

Nostalgi

Varför använder man då fortfarande dessa gamla dammiga stofilmaskiner när det finns betydligt bättre, kraftfullare och mer användarvänliga maskiner som till exempel STh eller Falcon? Ja, det kan man fråga sig. Mycket på grund av nostalgi från min sida eftersom det var den första datorn för mig, och jag inte vill slänga in den i garderoben bara och låta den ligga där och skräpa. Det är fint att exempelvis ha lite omväxling när STh (som jag använder 70% av min datortid) känns för jäkla jobbig, eller när stolen jag använder när jag jobbar vid STh sätter sina kännbara spår i akterspegeln. Då har jag två alternativa system att välja på och dom hör faktiskt ihop.

XEn har jag med hjälp av Fredrik Lundholm (inbiten 8 bitars-freak) kopplat ihop med en Amstrad 8086 PC (som skall bytas ut mot en NOKIA 286 snart). Programvaran till PCn har Fredrik laddat hem genom InterNet från USA (där Atari 8 bitars-maskinerna används flitigt liksom i Tyskland). I det medföljande dokumentet till PC-programmet SIO2PC

MYDOS 4.50 -- copyright 1988,WORDMARK Disks 1S- 2S- 3S- 4S- 5S- D: = D1:

1-8. Dir of D1:-D8:	*. Dir of D:
A. Disk Directory	K. Save Memory
B. Run Cartridge	L. Load memory
C. Copy Files	M. Run at adress
D. Delete File(s)	N. Load MEM.SAV
E. Rename File(s)	O. Change Config.
F. Lock File(s)	P. Set Density
G. Unlock File(s)	Q. Make Directory
H. Write DOS files	R. Pick Directory
I. Initiate Disk	S. Set Ramdisk
J. Duplicate Disk	V. Verify Flag

Select Item (RETURN for menu):

Detta gör att man har tillgång till 64 meg direkt ifrån en XE/XL. Tidigare 8 bitars-BBSer var uppbyggda med fyra stycken dyra (vilket dom fortfarande är och sällsynta) 1050-drivar som kunde ha max 1.2 meg i filer och brevlådor och annat. Det är inte så mycket att hänga i granen, speciellt inte om ST-användare laddade upp ST-material till BBSen.

ut.

(Man omvandlar med en poke-sats i basic bara. Men vi skall tillverka en font så småningom som motsvarar PCns 437-font vilken borde vara standard även på samtliga ST-maskiner. Många atarimodemare använder den fonten och den finns bland annat som val i Teddy Term och i Freeze Dried Terminal som är två bra terminalprogram.)

PC som slav

En anledning till att man väljer en gammal PC med HD som slav i stället för att koppla en HD direkt på XEn är att man låter PCns DOS och HD-kontroller sköta alla diskoperationer och besparar XEn detta så att man vet att systemet är driftsäkrare. (Det är ju

Roligare spel

En annan orsak (egentligen den viktigaste orsaken för mig från början) till att jag monterade upp min 8 bitars-utrustning är att jag tycker att spelen på den maskinen är betydligt roligare att spela än dom flesta spel som finns till

STh. Visst är grafiken lite snyggare på STh men spelkänslan däremot är sämre. Det känns på nåt sätt för en gammal 8 bitars-ägare som om man inte riktigt har full kontroll och är lika delaktig i spelen till STh som till XE/XL. Så när jag köpte STh (från början enbart till MIDI) så blev just spelen en besvikelse. Fredrik har bland annat demonstrerat lite demos gjorda i assembler för mig på XEn och kvalitén på dessa demos är nästan uppe i ST-kvalitet. (Åtminstone om man bortser ifrån värsting-demosarna till STh förstås.)

Så gott folk, dom av er som har 8 bitars-maskiner kvar, kanske undanstopgade på vinden eller i garderoben, ta fram era gamla trotjänare och prova några av era gamla spel och känn nostalgin flöda igenom kropp och själ.

8-bitars support

Det kommer så småningom att startas en atariklubb som i första hand kommer att supporta Atari 8 bitars, och anledningen till en separat klubb för dessa maskiner är att det blir enklare att separera verksamheterna så att inte den ena verksamheten tar ut den andra så att säga. Plus att det är så olika personer som kommer att syssla med 8 bitars kontra ST, så det blir lika bra med en separat klubb med egen ekonomi.

Vi skall försöka få igång supporten igen för dessa maskiner och plocka hem programvara i första hand i PD-form, och kanske också så småningom förmedla kommersiella kontakter osv. Det finns idéer om att hjälpa till med mindre ombyggnader, bland annat förmedla SIO2PC-systemet, antingen enbart på en disk och/eller över modem, eller löda ihop kretsen plus kablar till ett skäligt mer eller mindre självkostnadspris. Det kommer mer information om detta framöver allteftersom den nya klubben börjar fungera. (Ny och ny förresten...)

■ Per-Erik "Pekka" Peterson

Det här är SAKnet

Den 7 juli 1993 startades ett eget nätverk för SAKs medlemmar och övriga intresserade av Atari. Meningen är att medlemmar med modem skall få bättre och snabbare vägar att kommunicera och få information om SAK. Här presenterar vi SAKnet och förklarar lite om det.

Vad är syftet med SAKnet?

SAKnet är ett nätverk med en struktur lik andra populära nätverk, som t ex Fidonet. Syftet med SAKnet är att sammanbinda medlemmar i SAK, som har ett modem, för att kunna kommunicera med andra ägare av detsamma. På så sätt kommer information från SAK att komma fram snabbare, och medlemmarna kan diskutera frågor öppet på ett mycket mer kortsiktigt tidsperspektiv än genom andra kommunikationsmetoder.

I SAKnet finns möten både för medlemmar och icke-medlemmar. Det finns också filmöten där PD-program och information från SAK och SAKnet skickas ut till alla.

Det som diskuteras varierar. Allt från programmering, kommunikation och musik till helt fria ämnen. Vi diskuterar naturligtvis också föreningens inriktning och olika idéer. Genom SAKnet kan du direkt komma i kontakt med styrelsen och få svar inom några dagar.

Var finns SAKnet?

Vårt mål är att sprida nätverket över hela Sverige. För att få reda på exakt var din närmsta BBS som är ansluten till SAKnet finns, kontaktar du bara vår huvudnod (STraight BBS) och får svar.

Vem vänder jag mig till?

Är du som BBS intresserad av att bli medlem i SAKnet, skriv ett nätbrev eller vanligt brev till oss!

STraight BBS, tel 031-363973.
2:203/221.0 (Fidonet)
90:1101/104.0 (NeST)
79:100/0.0 (SAKnet)
saknet@straight.ct.se (Internet)

Falcon-problem

Det man gör när får hem en ny dator, är givetvis att starta upp den och sedan testa allt som går att testa. Det gjorde givetvis även jag, dock med nedslående resultat.

Bland de olika konfigureringarna i datorn finns en som heter **Bootconfig**. Den skall man vara försiktig med har jag nu lärt mig. Det man ändrar där sparas, och när man sedan startar om datorn så kanske skärmen blir oläslig, du kan med andra ord inget göra med din dator.

Detta hände mig efter tio minuter med

min Falcon 030 vilket gjorde mig orolig eftersom jag kunde inte komma in i datorn och ändra inställningen. För att nollställa den var jag tvungen att starta från diskett, och då med ett litet program som heter **RESETNVR.PRG**. Det tog mig en hel helg att få tag i det programmet. Så du som tänker ändra i **Bootconfig** gör bäst i att först skaffa detta lilla program, annars kanske du sitter där med en dator du ej kan nyttja under några dagar.

■ Lars-G Andersson

Modem

– tråden som Ataris svenska öde hänger på?

Många SAK-medlemmar har ringt mig "voice" som vi modemare säger, dvs. genom att lyfta telefonluren och slå mitt nummer. De flesta frågar om program som de inte får igång eller som de inte kommer vidare i. Det brukar sluta med att något annat program krävs för att göra livet lite enklare för dem.

Modem är nödvändigt

Som vanligt brukar programmen finnas i databaser någonstans i Sverige eller världen. Samtalet brukar fortsätta i stil med

– Har du modem?, frågar jag.

– Nä, tyvärr inte.

– Det var synd. Du borde nog skaffa ett.

– Varför det? Jag är inte intresserad av att modema.

Nej, det är klart. Alla kan inte vara intresserad av att använda en sådan apparat, en del kanske inte har pengar till ett, eller är rädd för att teleräkningen ska skena iväg.

Min teori är att det idag är nödvändigt för oss Atariägare att ha ett modem, om vi vill hänga med i utvecklingen utan att ruina oss. Kontaktnätet, som förr kunde vara så tätt att man hade ett tiotal Atariägare i kvarteret, kanske idag ligger på ett tiotal i länet, beroende på var man bor.

Tidningar och den lokala datorbutiken var förr stället där man fick tag på den senaste informationen om ens dator. Hur många tidningskiosker är det idag som plockar in ST User eller någon av de förträffliga tyska datortidningarna? Inte många, eller hur? Och ska man ha någon ny produkt till sin dator, måste man oftast beställa via postorder.

Billigt alternativ

Genom de elektroniska näten, som har gjort stormsuccé i Sverige (Visste ni att elektronisk brevförmedling på många

punkter är ledande i världen, tom större än i USA?), kan man få reda på det mesta om nya program och ställa frågor som nån ute i Sverige och resten av världen kan svara på. Priset ligger förutom modemkostnaden (ett billigt modem på 2400 bitar per sekund kan man idag få från 300 kr, beroende på hur avancerat och gammalt det är), på upp till en krona om dagen i telekostnader. Genom QWK-läsning och medlemskap i FidoNet, som vi har talat om här i tidningen i tidigare artiklar, slipper man vara uppkopplad och bränna en massa pengar.

Det är i näten det händer saker, man blir tipsad om billigaste ställena för produkter. Ryktena om Falcon030 kom ut ca 2 månader innan det ens bekräftelserna nådde de svenska datortidningarna.

Här och nu

Elektronisk post är inte en innefluga, det har garanterat kommit för att stanna. Svenska universitet, högskolor, företag, banker och myndigheter satsar miljontals kronor på att bygga upp ett snabbt och säkert nät för förmedling av information, och på många platser finns s.k. modempooler dit man kan ringa för att tillfälligt ansluta sig.

Det s.k. Cyberspace, den elektroniska världen, är inte en framtidsvision. Den är här och nu, mitt ibland oss, och jag tror att det bl.a. är med hjälp av denna som Atari fortfarande har en liten chans att klara sig kvar som professionell dator. Jaguaren anser jag vara ett ganska stort felsteg hos Atari, om de fortfarande har kvar visionen att vara ett DATORföretag, och inte ett speltillverkarföretag.

I USA hade Atari ett stort schå med att sudda ut likhetstecknet mellan "Atari" och "TV-spel". Är de på väg att sätta dit det igen?

■ Patrick Reinthal

Skandal, Söder!

I en intervju sade f.d. Centerpartiledaren Karin Söder att man borde vara mera restriktiv när det gäller nyöppnandet av databaser, med tanke på alla diskussioner ang. barnpornografi i BBS:er på sistone.

Hon gav sken av att vara väl insatt i frågan, men när en journalist frågade henne hur det går till att hämta hem barnpornografi via databaser svarade hon någonting i stil med "Det är väl nåt elektroniskt. Man trycker på en knapp..."

Ska verkligen politiker som inte förstår vad de beslutar om, få sitta och avgöra framtiden för denna typ av media, som idag är en av de smidigaste för utbyte av information?

■ Patrick Reinthal

Väg-guidesystem för mopedister.

KOM IHÅG!

Ny adress

Svenska Atari Klubben

Box 11416

404 29 GÖTEBORG

Nytt telefonnr

031-7060992

Ny BBS

STraight BBS

031-363973

På äventyr i universum

Din farfar har gått och exploderat i ett avlägset solsystem. Han testamenterade ett rymdskepp och 100 krediter till alla levande barnbarn. Detta är det första stora mysteriet. Alla levande barnbarn. Vad har han haft för sig egentligen?

Vad man gör i spelet

Hursomhelst. Vad kan man göra med 100 krediter på fickan och ett sprillans nytt rymdskepp? Jo man kan ju försöka sig på lite handel här och där. Nu är det så att man inte kommer så långt med 100 krediter. Dessutom befinner du dig i den avkrok av universum som går under namnet Ross 154, ett ganska litet pluttigt solsystem, som mest ägnar sig åt turism. Närmsta bästa solsystem är Barnards Star. De gillar uppenbarligen att äta kött där, så det är väl lika bra att köpa ett ton.

En kvick ivägflygning, lite hyperspace och annat grejs, och vips befinner vi oss i ett nytt solsystem. Ditt lilla (egentligen ganska primitiva) rymdskepp klarar inte av så långa avstånd åt gången, men till Barnards Star når det. Sälj av allt kött med en nätt liten vinst på 50-60 krediter. Köp något som de verkar behöva i ett annat solsystem som inte är alltför avlägset, köp lite bränsle så du kan komma dit, flyg iväg, sälj av varan, köp nytt o.s.v.

Det här verkar väl kanske inte särskilt roande, men tack och lov är det inte det enda man kan göra. I och för sig så är det det enda man bör göra i början med tanke på att man inte har någon vidare budget. Om vi nu förflyttar oss framåt i tiden, närmare bestämt ca 50000 krediter, har vi en möjlighet att byta upp oss till ett nyare och bättre skepp. Det vill vi naturligtvis. Sälj av alla extratillbehör som du har på ditt skepp, köp det nya skeppet och köp alla de saker som du nyss sålde, om du tycker att de är livsviktiga. Nu har du

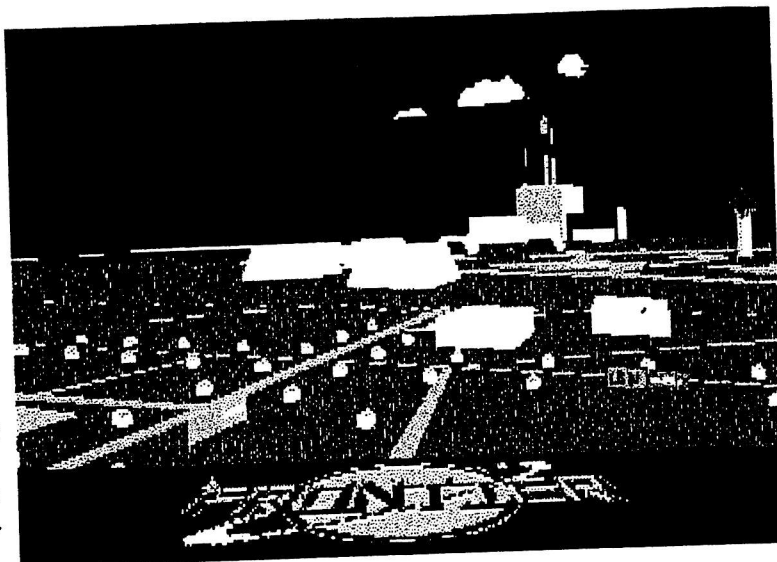
lite mer lastutrymme och kan på så sätt tjäna mera pengar.

Ett spel som går ut på att flyga från en planet till en annan med en last varor är väl inte så spännande. Det tycker inte jag i alla fall. Därför har jag utrustat mitt skepp med några målsökande missiler. Det är nämligen så att jag är väldigt förtjust i att skjuta ner pirater (allra helst innan de skjuter ner mig). Pirater förekommer då och då när man kommit in i ett nytt solsystem. De är otrevliga personer, för de vill dig inget väl.

Proceduren att skjuta fiender är ganska krånglig, liksom de flesta procedurer i det här spelet. Först och främst gäller det att få syn på var fienden befinner sig (lättast genom att pausa och gå till "utomskeppsbild"), sedan skall man sätta fienden i målsökaren, ladda en missil, och sedan det allra bästa... FIRE!!!

Förhoppningsvis träffar missilen, men vanligast är att den missar. Då är du och ditt öde utlämnat till en liten laser. Att hålla kvar ett annat, mycket snabbare, skepp i siktet och samtidigt skjuta är näst intill omöjligt. Detta råder man bot på om man köper en bättre laser, som man inte behöver tänka på att avfyra hela tiden. Det finns nämligen andra modeller än Pulse, som skjuter iväg en kontinuerlig stråle.

"Förhoppningsvis träffar missilen, men vanligast är att den missar. Då är du och ditt öde utlämnat till en liten laser"

Har man kommit upp sig lite i pengar och skeppskvalité kan det tänkas att man har skaffat sig ett slags skopor som fångar upp saker som dina motståndare inte behöver längre när du har dödat dem. Dessa saker kan vara allt från illegalt gods till bränsle.

Just det, illegalt gods. Varje solsystem har sina egna lagar och regler. För att besöka vissa måste man till och med ha tillstånd. Åter till gods. Alla solsystem producerar olika mycket av olika saker. Det är dessa saker som du bedriver handel med. För att nämna några: robotar, kött, syntetiskt kött, frukt och grönt, mineraler, metallföreningar m.m. Som sagt, listan är inte oändlig, men ganska lång. Det som vanligtvis är illegalt är (naturligtvis?) narkotika, nervgas, vapen, slavar o.d.y.

Om man nu bedriver handel med illegalt gods (eller åker in i ett solsystem som kräver tillstånd, utan tillstånd, eller avfyrar en laser på otillåten plats) kan man få allvarliga problem med polismyndigheten. Det brukar resultera i böter. Man kan, om man har den läggningen, försöka muta polisen, men det är inte tillrådligt för det brukar sluta med ännu högre böter. Dessutom får man anmärkningar.

Låt oss säga att du vill ha lite pengar, och att du inte har särskilt stort lastutrymme. Då kan du alltid försöka dig på att ta ett uppdrag eller två från militären, eller transportera mystiska paket för främlingar, eller (om du har sett någon som efterlyses) ange det för den som efterlyser den som du förhoppningsvis har sett.

Allt detta visas på anslagstavlan. Det finns en anslagstavla på varje rymdbas. Dessutom är det ett bra sätt att tjä-

na några snabba slantar om man inte har lust att flyga fram och tillbaka i tid och otid med tråkiga laster.

Om du har ett större skepp kan du utrusta det med passagerarkabiner. Då kan du transportera personer också.

Nu är inte detta helt riskfritt, beroende på vem du transporterar åt eller vem/vilka du transporterar. Det kan nämligen vara så att du bär på något paket som andra personer vill lägga vantarna på, eller att du transporterar efterlysta personer. Då brukar man bli anfallen när man nått solsystemet dit man skulle transportera saken...

Om man ägnar sig åt militära transporter, så är det bäst att man tänker på tiden, för de skall alltid vara levererade inom en viss tid.

Tid är inte alltid något man har gott om. Det bör du ha om du skall spela det här spelet. Det går nämligen i realtid, vilket innebär att allt går lika fort som det skulle gjort om det hade skett i verkligheten. Om det tar en vecka att ta sig till ett nytt solsystem, så tar det också en vecka.

Tacka därför David Braben för att han lade in en tidsuppsnabbare. Det innebär att det går mycket fortare, och att du inte behöver sitta framför datorn i en vecka i väntan på att du skall närma dig ett nytt solsystem.

Om man har ägnat sig åt att tjäna pengar under några år, så kan man ju försöka sig på att gräva ut utforskade planeter. Det kan ju finnas alla möjliga sorters mineraler och grejer att tjäna mera pengar på.

På tal om att det finns andra saker. I detta enorma spel finns ett okänt antal planeter. Jag är inte riktigt säker, men det rör sig väl om ca 1-100 miljoner st. Härav kan vi dra slutsatsen att man omöjligen under en livstid kan tänka sig att besöka alla planeterna, även om man snabbar upp tiden.

David Braben

Om ni undrar vem David Braben är (jag nämnde honom tre stycken upp) så är det den lille gubben som tänkt ut både Elite I och Elite II.

Nu skall ni inte tro att lille David gick hem från jobbet en kväll, satte sig ner vid sin dator och skrev Elite och lade det på posten nästa morgon, för att nå-

got spelföretag förhoppningsvis skulle tycka om det och till sist få ut det i affären innan nästa vecka.

Nej. Astronomiskt intresserad som han är så gjorde han så att han satt ner i fem år och grunnade på hur planeter skapas och utvecklas så att han kunde knappa in det i sin lilla dator. Till slut skapade han det yttersta inom rymdskepps-handel-skjuta-och-panga-lite-grand-och-utföra-andras-skit-jobb-spel.

Grafik och musik

Grafiken är bra. Mycket bra för att vara 3D-grafik faktiskt. Lite störande är det förstås att saker och ting ändrar färg lite hur som helst, men det är överkomligt. Mindre roligt är att hastigheten inte är vad den borde vara. Nog är det snabbt, men inte tillräckligt för att man skall få den riktiga rymdhastighetskänslan.

Musiken (som dyker upp i tid och otid) är av den klassiska blipp-bloppmodellen. Tack och lov kan man stänga av den. Musiken består mestadels av klassiker i valstakt, och så ledmotivet na-

turligtvis. Det låter ju inte riktigt helt fel, men ändå...

Slutligen

Det lilla som har nämnts här är bara början. Det finns massvis med saker, personer och annat att företa sig i det här enorma, gigantiska, otroligt stora, fantastiskt (bokstavligen) astronomiska spelet.

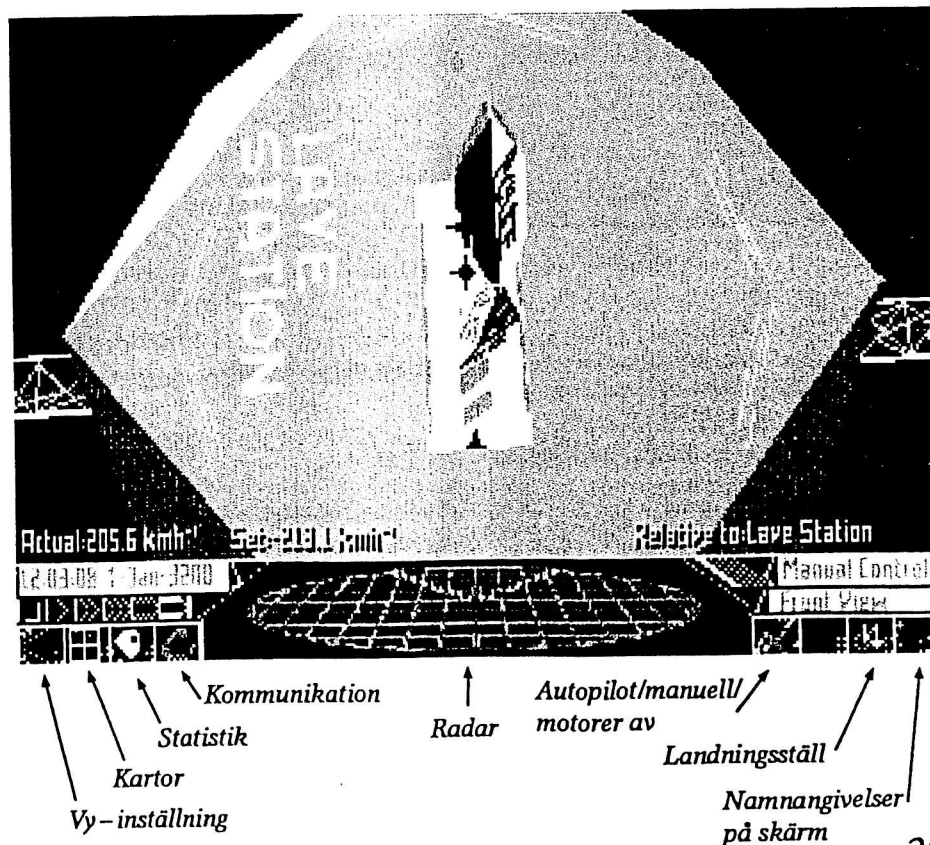
Slutbedömningen måste ändå lyda: HURRA!!! Jag vill ha. NUUUUU!!!! Eftersom spelet är så otroligt stort och varierande kan det hålla en igång för länge. Jag kan tänka mig många personer vars nattsömn har blivit allvarligt rubbad på grund av denna pärla inom den nu så krassliga spelindustrin för Atari.

■ Mattias Engdahl

Fakta

Titel:	Elite II - The Final Frontier
Tillverkare:	DJ Braben (Gametek & Konami)
Ca-pris:	295.-

Exempel på rymd-vy. Här utanför en dockningsstation som vi inte får docka i.

PD-biblioteket

Den lista som finns här är över NYA disketter i SAK:s egna PD-bibliotek. Prissättningen för dem är likadan som för New Age PDL.

SAK235 WORDDISK

DB-writer: Ordbehandlare med många finesser bla. sök och finn och återinsätt, Mailmerge, blockhantering, mm. 1 meg och monoskärm behövs. Funkar bra med monoemulator.

SAK236 RIT PRG

NEO 207: Ett mycket bra ritprogram som har dom flesta finesser som man behöver och lite till. Färg. Bla. 10 arbetsbilder, Tangentbordskontroll, Kalkyl-lara färger även på STe'n, Laddar och spara många olika format typ NEO, DEGAS packat/opackade, IFF, Roterat objekt, mm.mm.

SAK237 BILDER

Bilder i neo-format som passar till disk sak236. Färg. På disken ligger även programmet Jigsaw, ladda in en bild och försök sen att pussla ihop den igen.

SAK238 VIRUS-PRG

Sagrotan: Ett mycket bra virusprogram. Ver-

sion 4,17 på Tyska. Version 4,14 på Svenska.

SAK239 SPECIAL

Har du köpt Pär Lundqvist bok Atari st-ste? På denna disk finns dom flesta program som omtalas i boken, vissa är översatta till Svenska.

SAK240 SPELDISK

DC-Snowball: Ett spel för två. Digitaliserat ljud. Funkar på 520 men en 1040 rekommenderas. Färg.

SAK241 NYTTO

Deskpac: En acc-fil som innehåller bla. klocka, kalender telefonbok, kalkylator m.m. Lxpri35: Kraftfull printerutil som acc. Virus: Ett virusprogram som acc-fil. På disken ligger också ett par sk. quick-program.

SAK242 NYTTO

1ST base: Demo av ett mycket bra databasprg. V-Disk: En resetsäker ramdisk som acc. Du kan spara ner hela innehållet på disk, för att sen enkelt ladda in det igen när du vill. Mycket bra. Gogo st: En mycket bra filväljare med många finesser bla. Leta den upp filer, du kan även förinställa program.

SAK243 NYTTO

En disk som är full av diverse acc-filer bla. Buttnfix, diskutil, dosacc, gemkey, sheet, word 400 m.m.

SAK244 XCONTROL

Atari's nya controlpanel som jobbar med moduler. Många kommersiella program använder CPX'er. På disken ligger många CPX'er så som. Genneral, Modem, Printer, Colour, Assci Config, Maccel, Format, Kallender, Monokup, mm.mm.

SAK245 NYTTO

S-Base: En mycket bra databas, lätt att komma igång med. Mycket bra utskrifter. Utförlig manual finns på disken. På disken ligger desutom flera trevliga program.

SAK246 NYTTO

Labelcad: Ett suveränt etikettprogram med funktioner som jag inte har hittat hos något annat program. Du kan bla. använda Stickers logos. Support för Epson och Nec-kompatibla skrivare, ikonstyrt. Mono och minst en 1040 behövs.

SAK247 SPELDISK

Darts: Kasta på Pinball: Ett flipperspel StBridge:

Vad är Public Domain?

I huvudsak är det program där författaren tillåter fri kopiering utan anspråk på pengar eller upphovsrätt. Men det finns också andra former, som t ex Freeware, där författaren äger upphovsrätten (dvs du får inte ändra eller sälja programmet) men ändå tillåter fri spridning. Shareware är det mest vanliga i dessa dagar, och dess idé är att man först testat programmet i ett antal dagar, och sedan betalar om man tänker fortsätta använda det.

Villkor

PD-program är gratis. Det vi tar betalt för är det urvalsarbete vi gör, inköp av tomdisketter och PD från annat håll, samt distributionen. Trots all eftersträvan går det inte att garantera att alla disketter fungerar när de kommer hem till beställaren. Skulle någon diskett vara defekt så skicka tillbaka den. Du får då en ny, fungerande, i retur. Får du problem med något program försöker vi naturligtvis hjälpa dig så långt det går. Vi förbehåller rätten att ändra innehållet på disketter eller helt dra in dem. Hittar du något program som inte

är PD på våra disketter, säg då till oss så fixar vi detta direkt! Har du gjort ett eget program som du vill dela med dig av till andra Atarianvändare? Skicka det då till oss så sprider vi det via PD-biblioteket.

Katalogdiskett

Varje månad uppdateras en diskett med komplett förteckning över PD-biblioteket. Denna kan du beställa från SAK genom att skicka oss en tom diskett, samt 15 kronor i frimärken. Du kan också prenumerera, och får på så sätt en ny katalogdiskett hem till dörren varje månad. Det kostar 145 kronor för ett år framåt.

Priser

Priserna för de olika disketterna skiljer sig. Notera detta innan du betalar in pengar till oss!

New Age PD & SAK235 -

- 1-3 disketter 40 kronor/st (55.-)
- 4-6 disketter 35 kronor/st (45.-)
- 7-10 disketter 30 kronor/st (40.-)
- 11- disketter 25 kronor/st (35.-)

SAKs "gamla" (SAK001-SAK234)

Alla disketter 25 kronor/st (35.-)

Priserna inom parenteser gäller för icke-medlemmar.

Det går inte att kombinera dessa två delar. Du betalar New Age för sig, och SAKs "gamla" för sig.

Kom ihåg! Har du inte betalat den katalogdiskett som skickades till dig strax innan julen -93 måste du göra detta i samband med din beställning av PD.

Hur du betalar

Betalning sker med Postens inbetalningskort till Svenska Atari Klubben, postgironummer 649 73 54-8. Vill du prenumerera på katalogdisketten, skriv detta i meddelandefältet. Beställer du PD-disketter så skriv hela diskettens namn, t ex "SAK185-NYTTO nr 65", "LANG 12" eller "MUSIC 8". Skriv även ditt namn, medlemsnummer, telefonnr och adress, och skriv TYDLIGT, tack.

PD – biblioteket

Kortspelet bridge Alla spel funkar i färg.

SAK248 GRAFIK

Hela disken fylld med diverse bilder i TNY-format. Bildvisningsprogram finns på disken.

SAK249 GRAFIK

Archivar: Ett mycket bra bildvisnings-program. En 1040, monoskärm behövs. På disken finns converteringsprogram. Desutom ligger det ytterligare lite nytta-program på disken.

SAK250 UTILITY

Deskedit: Med denna acc kan du ändra desktopen's font. Menysys: Detta program har allt och lite till copy, format, delete, du kan ställa om hela systemet om du vill. Flexdemo: Med detta program kan du printa ut underbara bilder med din matrix-skrivare, poster, baner, snygga adressetiketter mm.mm. Dom flesta skrivrutiner finns med. Newbell: Byt ut Atari's plingljud mot ett annat ljud.

SAK251 GRAFIK

Artist: Ritprogram i mono, helt skrivet i GFA. Har dom flesta funktioner du behöver, källkoden finns med. NX1000: Mycket kraftfull printerutil, Epson-kompatibel. Stalker: Kommprogram som acc. Har ej Z-modem.

SAK252 BLANDAT

Manager skulle man kunna kalla denna disk, den innehåller allt du kan tänkas använda till kontoret bl a. Noteringshäfte, Telefonkatalog, Printerutil, Adressbok, Ordbehandlare, mm.mm.

SAK253 GRAFIK

Pub Painter: Ett underbart ritprogram i mono. Med finneser som Blocks, Bending, Fill, Box, Text som tar gdos-fonter, Lasso. Det kan omvandlar färgbilder till mono. Godtar nästan alla format. En 520 räcker mycket långt. På disken ligger desutom program som Spool, Cat-acc byt ut musen mot macros funkar med alla gembaserade program. F-select alternativt filväljare, keyedit flytta runt tecknen på tangentbordet som du vill, byt ut dom du inte vill ha.

SAK254 ACC-FILER

En disk som är fylld av acc-filer bla. Idle, The acc, Deskman, Xtraram, Minidos, Multidesk Protect, Rambaby, Xuti mm.mm.

SAK255 NYTTO

Gemcalc: Mycket kraftfull kalkylprogram. Du kan få ut Kurvor, Staplar, 3d-effekt, "Tärtbitar" Gemfont: Gör dina egna fonter.

SAK256 SPELDISK

Följande spel finns på disken. Bnoid, Brainbox, Llamas, Breakout Invaders, Tennis mm.mm. Färg.

SAK257 MODEM

STCom: Stcom är ett mycket bra komm-program med alla protokoll plus dom flesta finesser som finns. Även programmen Kermit, D-term, Uniterm.

SAK258 WORDDISK

Xedit: En mycket bra texteditor med många finesser. Display: En sk. textläsare acceptera nästan alla format.

SAK259 ACC-FILER

Accdolt: En mycket bra acc-fil när det gäller copy, format, remove, delete. Många olika möjligheter finns på den. Cpanel: En utökad controlpanel med bla. ramdisk. Dosacc: Ytterligare en acc-fil med många möjligheter när det gäller framförallt filhantering. Butler James: Version 1.2 med denna acc-fil ställer du systemet som med control-acc, men med utökade finesser så som viruskoll, ställ klockan vid boot, mussuppsnabbare, extra tecken, hardcopy, skärmläskare mm.mm. Mycket bra.

SAK260 DISKUTIL

Stdcat: Håll ordning på dina disketter. UFO: Ultimate fileorganizer. En mycket bra program för att hålla reda på dina filer, både på disk och hårdisk många olika möjligheter. Rekommenderas om du vill ha ordning och reda på dina filer.

SAK261 GFA-UTIL

Mängder av program, en del färdiga andra inte helt färdiga. Passar både till GFA 2.0 och 3.5

SAK262 CLIPART

Disken innehåller bilder i både IMG-format och CMP-format. Mono.

SAK263 CLIPART

Disken innehåller bilder av olika motiv i IMG-format. Mono.

SAK264 CLIPART

Disken innehåller bilder av olika motiv i IMG-format. Mono Ej samma som disk 262.

SAK265 CLIPART

Olika motiv i IMG-format Ej samma som 262-263. Mono

SAK266 CLIPART

Olika motiv i IMG-format. Ej samma som disk 262-263-264. Mono.

SAK267 GFA-UTIL

Många olika program i GFA. Passar till 2.0 och 3.5

SAK268 MODEM

Uniterm: Version 2.02 många nya finesser använder externt Z-protokoll eller Kermit.

SAK269 DIVERSE

Planetarium: Är du intresserad av astronomi? Då är detta en disk för dig.

SAK270 UTILITY

Maxid22: Maxidisk ver. 2.2. En av dom bästa ramdiskar som finns. Resetsäker, Komprimera innehållet. Läggs i automappen Pinhead21: Snabbare upp inläsningen av program. Teradisk: Alternativ till Atari's desktop. Tosfix 1.4: Det finns en

del buggar i tos 1.4 med dessa program fixar du dom flesta. Zebra: En mycket bra monoemulator. Extkey: Få svenska tecken i vissa program. Turbo407: En mycket snabb ramdisk som prg.

SAK271 REGISTER

Recept: Svenskt register till dina recept. S-base: Svenskt översättning av S-base en bra databas. Skivor: Ett register till dina skivor helt på Svenska. ST-Glos: Mycket bra glos-program på Svenska.

SAK272 UTILITY

Dc_Stuff: Många små program från Double click software som gör livet lite lättare med din Atari. Diskdoc: Ett program för att editera andra program tex. översätt ditt favoritprogram med detta program men en liten varning, var försiktig använd backup. Reader: Läser upp ascii-filer åt dig. ZFolder: Skapa folder i tex. wordplus, jobbar som acc-fil. SPBT80: Superboot version 8.0 är ett mycket bra bootprogram. Den klarar det mesta som man kan önskar sig. Välj autoprogram, acc-filer, INF-fil, Sys-fil, mm.mm.

SAK273 KONTOR

Gutenberg: Ett mycket bra program för att printa ut dina doc-filer, txt-filer med fonter. Funkar med Epson-kompatibla printers, på disken ligger färdiga fonter. Dom Svenska tecknen ääö är fixade på dom fonter som finns på disken. Även ett fontprogram finns på disken så du kan göra dina egna fonter. Funkar toppen på min gamla Star Lc 10. Kontor: Ett Svenskt program som har det mesta du kan önskar dig. Kundregister, utskrift av fakturor, mm.mm

SAK274 SPELDISK

Memory. Behövs väl ingen förklaring till, memory helt enkelt. Prens: Du ska styra din tanks igenom olika nivåer, svårt. Take2: Para ihopp olika brickor under tidspress mycket roligt. Yatzy: Spelet yatzy kan väl dom flesta. Split: Ett puzzelprogram, du laddar in en bild som datum sen delar upp. Din uppgift är sen att sätta ihop det igen.

SAK275 PACKPRG

Convert: Convertera ARC-filer till LZH och packa upp dom. Xshell: ARCShell version 2.8 är ett skat-program som gör det lättare att packa/packa upp ARC-filer och LZH-filer. Lharc: Version 2.30-2.31 Packa/packa upp LZH-filer.

SAK276 WORDDISK

Idealist: Version 3.3 är ett mycket bra program som tillåter dig att skapa utskrifter i kolumner, du kan se på skärmen hur utskriften kommer att bli. Klarar även doc-filer. Support för många skrivrutiner, Rekommenderas.

SAK277 NYTTO

Sticker: Version 3.0 är ett program för att tillverka dina egna disketiketter, många påstår att det är det bästa. Nu med fler funktioner, disken innehåller många bilder. Turtle: Senaste versionen av ett av dom bästa backup-programmen för din hårdisk.

Returadress:
Svenska Atari Klubben
Box 11416
404 29 GÖTEBORG

B

GÖTEBORGS
POSTREGION
Porto betalt
Porto payé
P 410 829 300

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med nya adressen på baksidan.

SAK278 WORDDISK

Print-press: version 3.1 är ett dtp-program som pd. Med detta program kan du tillverka i stort sett vad du vill. Allt från snygga poster till baner 1040 monoskärms behövs.

SAK279 KALKYL

Opus. version 2.0 är ett mycket bra kalkylprogram. Du kan använda G-dosfonter alla funktioner som ett kalkylprogram skal ha, detta är bättre än många kommersiella program. Vill du ha ett bra kalkylprogram är detta det du skal ha.

SAK280 DIVERSE

2Column: Med detta program kan du printa ut txt-doc-filer i två kolumner, som du ser texten på skärmen så blir den. Calender: Ett litet kalenderprogram. Gif: Convertera GIF-bilder. Guck 1.8: Ersätter Atari's visa skriv avbryt till det bättre. Programet installeras och ligger sen i bakgrunden tills du behöver det, tar inget i minnet förrän det används. Programet visar även bilder, du skrolla texten upp/ner med hjälp av musen. Rekommenderas mycket bra. Läs manualen för att utnyttja alla funktioner som programet har.

SAK281 DC-UTILS

Denna disk innehåller mängder av program från Double Click Software, att skriva upp alla skulle ta upp hela sidan. Köp den och kolla själv DC skriver mycket bra program. Monoemu: Monoemulator version 5.0 är en av dom bästa monoemulatorerna som finns till Atari funkar på alla maskiner

SAK282 MODEM

Cqwk 2.6: Är en offline läsare. Läs Per-Erik "Peka" Peterson's artikel i SAM 2-93. Kortfattat så fungera den så att du ringer din BBS tar hem dina brev och läser/svarar. Sen ringer du upp BBS'en igen och skickar upp dina brev. Du sparar många slantar på detta sättet när du modema. STZip2.4: Är en mycket bra packare som helt jobbar i skal och klarar även av att packa upp PCZip-filer.

SAK283 GRAFIK

Pickswitch: Version 1.01 behövs väl ingen närmare beskrivning av denna bild-visare/converterare. Support för Epson 9/24 nålars skrivare samt deskjet och HP laser. Mycket bra. Deskmng3.3: Är ett bootprogram som är mycket bra, du väljer autoprogram, acc-filer, sysfil, INF-fil mycket bra. V-dos: V-dos är ett program som du kan starta upp till 50 olika program som du förinställer. Inställningarna är mycket lätta att göra genom att du klicka och sen spara dom.

SAK284 MODEM

Disken innehåller två stycken Faxprogram till modem Hackfax och Pfax, läs manualet som finns med. På disken ligger också många sk.fix-program för att göra ditt modemande lite lättare. Även C-Buf finns med som lägger upp en valfri buffert i serialporten.

SAK285 GÖTEBORG

Har du planer på att besöka Göteborg? Köp då denna disk som är lika bra som en turistkarta. Tarlar och visa dig var olika platser ligger.

SAK286 SPELISK

Snooker: Ett trevligt biljardspel. Airwars: En enkel flyggsimulator. Deeplair: Sänka ubåt. Target: Skydda staden från raketanfall

SAK287 PACKPRG

Lharc: Version 2.99. Jobbar nu i skal typ ZTisp. Mycket bra packprogram där du klicka dig fram. Så du behöver inte längre skriva in kommandon.

SAK288 SPELISK

Mahjong2: Funkar både i färg och mono. Du skall para ihop olika brickor. Samma spel som till PC'en.

SAK289 GRAFIK

Crackart: Ett ritprogram men inte vilket ritprogram som helst. Crackart kan ladda och spara 28 olika bildformat. Funktioner som inte finns i något annat ritprg. Du kan plocka grafik och datafiler från andra program, även skrivskyddade sådana, för att få det mesta av det läs den vällfyllda manualen som är på över 100 kb. En 520 räcker långt, färg. Mycket bra ritprogram.

SAK290 AHD-CPX

AHDI: Atari's hårddiskinstallationsprogram ver. 6.03. Chkdisk3: Atari's egen utility till att komprimera hårddisken, rädda filer mm.mm. CPX'er: 28 st olika CPX-moduler till xcontrol bla. Boot, Lade Font, Disk, Config, Serifix, Maccel Trash, Wcolars, Teleinx, Hd-free2, Solitear mm.mm.

SAK291 GRAFIK

Butterfly Artist: Ett ritprogram för mono-skärm. Minst en 1040 men gärna med 2 meg för att kunna använda alla funktioner. Kan printa bilder i 300 dpi laserkvalité. Kan ladda och spara i dom flesta format, support för gem-stilar. Kan ladda färgbilder som programet sen själv konvertera till mono. Support för 9-24 nålars skrivare. Detta ritprogram är faktiskt bättre än många kommersiella.

SAK292 SPELISK

Oxyd2: Detta spel kräver en 1040 och monoskärmen. Har inte riktigt klurat ut vad det går ut på än. Manual finns på disken, men tyvärr på Tyska.

SAK293 PACKPRG

ARC: Arc-packaren version 6.01. Packa upp/ner filer. Lha301: LZH-packare som nu har blivit ännu bättre. Jobbar i skal så allt går lätt och smidigt. Många olika inställningar som gör det mycket lättarbetat.

SAK294 GRAFIK

Gemview: Ett mycket bra program för konvertera/visa bilder. Klarar dom flesta format ver.2.0. Topshell: Är en slags skallprogram där du kan förinställa olika program som sen startas typ macros. WaitHd: Detta program gör att datomen väntar till hårddisken kommit upp i varv innan den går igång.

SAK295 DIVERSE

Jclabel: Ett mycket bra program för att tillverka diverse etiketter av olika slag, du kan även spara det du gjort. Filetool: Ett program för att hjälpa dig att flytta, copy, deleta filer mm.mm. Funkar både som acc och prg.

SAK296 DESKTOP

Chameleon 1,19: Laddar in/ut acc-filer utan att boota om. Powerdos: Ett multitaskingsprogram till Atari. Teradisk 1,38: Ett alternativ till Atari's TOS. Funkar faktiskt väldigt bra. Manualer finns till alla programen LÄS dessa för att det skal funka så bra som möjligt.

SAK297 MODEM

Rufus: Detta är ett mycket bra komprogram med alla tänkbara finesser, går att köra både som acc och prg. Programet är på Tyska men är mycket lättfattat. På disken ligger också 2Columns ver. 6.0. Printa ut textfiler i två kolumner. Samt kortspelet Patience.

SAK298 MODEM

Pro-BBS: Detta är ett BBS-program som är skrivet av en svensk kille. Verka ganska hyfsat. Acapture: Om ditt modempgr inte har sk. capture så fixar detta programet det, läggs i automappen. Läs manualen. T-Term: Teddy Term ver.2. Enligt många så är detta komprogramet bland dom bästa som finns för tillfället. Har alla protokoll plus dom finesser som gör en modemare glad. Rekommenderas.